

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 22^{ον} | ΑΘΗΝΑΙ 15-30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1908 | ΑΡΙΘΜΟΣ 952

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΙΣ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΠΙΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ διαταγή η̄ ένα βασιλικόν διάταγμα εισάγει την υγιεινήν εις τὰ σχολεία. Κρανγή ανακουφίσεως βγαίνει από τὰ στήθη όλων, ὅσοι ὠνειρεύθησαν μίαν ἑλληνικὴν φυλὴν ρωμαλέαν, ἠρωϊκὴν, σφριγῶσαν ἀπὸ ὑπερχειλίζουσας υγιείαν, ἀπὸ αἰμοσφαίρια κόκκινα, ἀπὸ ζῶν κνοφοροῦσαν ἐνεργητικότητα καὶ ὀρμὴν ἀκράτητον πρὸς δράσιν. Τὴν διαταγὴν αὐτήν, ἡ ὁποία ἀπορρέει ἀπὸ μίαν ὑπουργικὴν πρωτοβουλίαν ἀξιεπαινον καὶ πατριωτικὴν σχολιάζει καὶ ἐγκωμιάζει καὶ ἐπαινεῖ ὁ καθημερινὸς τύπος ἐπὶ μίαν τῶρα ἑβδομάδα. Ὁ κόσμος τῶν γονέων, μαθητῶν καὶ διδασκάλων συγκινεῖται, καὶ τὰ σχολεία μας διὰ τὰ ὁποία ἡ υγιεινὴ ἕως τῶρα ὑπῆρξεν ἄγνωστον πρᾶγμα, φρικιοῦν καὶ αὐτὰ μέσα ἀπὸ τὰ κλεισμένα τῶν παράθυρα καὶ τὰ σκοτισμένα καὶ βρομερὰ πατώματά τῶν καὶ τοὺς τοίχους τῶν τοὺς σκεπασμένους αἰωνίως ἀπὸ φοβερὰ καὶ νοσογόνα μικρόβια.

Ἄλλ' ἡ υγιεινὴ διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ σχολεία, δὲν ἀρκεῖ δυστυχῶς οὔτε μία καλὴ ὑπουργικὴ διάθεσις, οὔτε ἓνα ἐπίσημον βασιλικόν διάταγμα, ἀλλ' οὔτε ὄλαι αἰ ἰατρικαὶ τοῦ κόσμου συμβουλαί. Εἰς τὴν ἐγκατάστασίν τῆς μέσα εἰς τὰ σχολεία μας πρέπει νὰ συμβληθοῦν πρωτίστως μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι, δηλαδὴ τὸ σπῆτι, ἡ οἰκογένεια καὶ ὁ λαὸς ἐν γένει ὁ Ἑλληνικός, ὁ ὁποῖος διαάκεται

εἰς τελείαν καὶ ἀπόλυτον διάστασιν μὲ τὴν υγιεινήν.

Τὸ νερό, ὁ ἀέρας καὶ τὸ σαποῦνι, ἰδοὺ οἱ ἐχθροί, τοὺς ὁποῖους ὁ λαὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ. Ὁ καθαρὸς ἀέρας καὶ τὸ κρύο νερὸ εἶναι τὰ νοσογόνα στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποία ὁ λαὸς ἔμαθεν νὰ προφυλάσσεται καὶ νὰ ἀμύνεται ὡς ἀπὸ τὸν πλέον ἐπικίνδυνον ἐχθρόν. Τὸ σῶμα τὸ παιδικόν, ἐκτὸς τοῦ βαπτίσματος, δυσκόλως καὶ σπανίως ἔρχεται εἰς συνάφειαν μὲ τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα. Τὸ πολὺ, κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὅταν ὁ ἥλιος ψήνει τῆς πέτρες μίαν τριανταριά θαλάσσια λουτρὰ θεωροῦνται ἀναγκαῖα ὡς φάρμακον μᾶλλον παρὰ ὡς ἀνάγκη καθαριότητος. Τί θὰ κάμῃ λοιπὸν ἡ υγιεινὴ τοῦ σχολείου ἀπέναντι τῆς φοβερᾶς αὐτῆς προλήψεως. Θὰ ἔχῃ ἀνοικτὰ παράθυρα, θὰ πλύνῃ τὰ πατώματα, θὰ κανονίσῃ τὸν φωτισμόν, θὰ εἰσαγάγῃ θρανία σουηδικά. Τὰ μικρόβια τῆς ἀκαθαρσίας, τὰ ὁποία τὰ παιδάκια θὰ κουβαλοῦν ἀπὸ τὰ σπῆτια τῶν ἐπάνω εἰς τὰ ἀπλυτα σῶματα καὶ τὰ βρώμικα κεφάλια θὰ μετοικήσουν εἰς τὰ νέου συστήματος θρανία, εἰς τὰ πλυμένα πατώματα, εἰς τοὺς φρεσκοασβεστωμένους τοίχους. Καὶ τὰ σχολεία θὰ μείνουν πάντοτε ἐστία μόλυσματος καὶ ἐπιδημιῶν, εἰς τὰς ὁποίας θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ καλλιεργῆται καὶ νὰ μεγαλόνῃ τὸ μικρόβιον τοῦ Κῶχ καὶ ὄλα τὰ ἄλλα μικρόβια τοῦ μαρασμοῦ καὶ τῆς ἔξαντλήσεως τῆς φυλῆς.

Ἐμπορεῖ ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ ἰδρύσῃ ἀνὰ ἓνα λουτρὸν εἰς τὴν εἴσοδον κάθε δημοτικοῦ καὶ κάθε ἀνωτέρου σχολείου; Ἐμπορεῖ νὰ ἀναλάβῃ νὰ προμηθεύῃ εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ λουτρά σαποῦνι, νερό, πετσέτες καθαρὲς κάθε ἡμέραν καὶ κάθε ὥραν καὶ κάθε στιγμήν; Ἐμπορεῖ νὰ ὑποχρεώσῃ τὰ παιδιὰ, ἀγόρια καὶ κορίτσια διαδοχικῶς ἀνὰ μίαν ἡμέραν τὴν ἐβδομάδα τοῦλάχιστον νὰ λούωνται καὶ νὰ καθαροκτενίζονται; Ἐμπορεῖ νὰ διαθέσῃ ἓνα ἀπολυμαντικὸν κλιβανον, εἰς τὸν ὅποιον νὰ ἀπολυμαίνονται καὶ νὰ καθαρίζονται τὰ ἐνδύματα μαθητηρίων καὶ μαθητῶν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ μάλιστα κατόπι ἀσθενειῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν, ἢ εἰς στιγμὰς ἐπιδημικῶν νοσημάτων;

Καὶ ἔμπορεῖ νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἱεροκήρυκας ἢ λαϊκοὺς ῥήτορας νὰ ἐξηγῶν κάθε Κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι ὁ ἀέρας καὶ τὸ νερὸ δὲν δημιουργοῦν τὰς ἀσθενείας, ὅτι ὁ ἀέρας καὶ τὸ νερὸ προλαμβάνουν καὶ ἐμποδίζουν αὐτὰς καὶ κάμουν τὸ σῶμα γερὸ καὶ δυνατὸ; Ἐμπορεῖ νὰ πείσῃ τοὺς γονεῖς ὅτι δὲν πρέπει νὰ θέτουν προσκόμματα εἰς τὸ λούσιμον τῶν παιδιῶν των, καὶ ὄχι μόνον τοὺς γονεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς διδασκάλους, φεῦ! ἀκόμη;

Ὅταν ὁ ὑπουργὸς τῆς παιδείας κατορθώσῃ νὰ λύσῃ αὐτὸ τὸ ζήτημα τῆς στοιχειώδους καθαριότητος καὶ τοῦ στοιχειώδους ἀνθρωπισμοῦ, τότε ἡ ὑγιεινὴ τῶν σχολείων ἐξασφαλίζεται, ἀκόμη καὶ μετὰ τὰ παλαιὰ σχολεῖα, καὶ μετὰ τὰ παλαιῶν συστημάτων θρανία, καὶ μετὰ τοὺς παλαιοὺς διδασκάλους καὶ μετὰ τὸν παλαιὸν φωτισμὸν.

Νομίζω δὲ ὅτι ἀπὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ἤρχισαν τὴν ὑγιεινὴν των τῶν σχολείων ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοί. Οἱ Τούρκοι, τοὺς ὁποίους θεωροῦμεν βαρβάρους, ἔχουν λουτρά εἰς κάθε γωνίαν δρόμου, πλύνονται κατὰ θρησκευτικὸν ἔθιμον πέντε φορές τὴν ἡμέραν, ὄχι ὅπως πλυνόμεθα ἡμεῖς, ἀλλὰ γενικὸν πλύσιμον καὶ λούονται εἰς τὸ χαμάμι οἰκογενειακῶς καὶ ἐπισήμως μίαν τοῦλάχιστον φοράν τὴν ἐβδομάδα.

Οἱ Ρῶσοι, τοὺς ὁποίους ἐπίσης δὲν θεωροῦμεν πολιτισμένους, λούονται, λούονται κάθε ἡμέραν, καὶ τὰ λαϊκά των λουτρά, οὔτε κἀν τὰ ἐφαντάσθημεν ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τῆς τρώγλης των ιδιωτικῶν λουτρῶν, τὰ ὅποια χρεωστοῦμεν εἰς ἓνα δύο ἐπιχειρηματίας καὶ νευρολόγους ἰατροὺς.

Οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Νορβηγοὶ ἐκεῖ ἐπάνω μετὰ τὸ φρικτὸς κλίμα των, τοῦ βορείου πόλου, ἔχουν λουτρά θαυμάσια καὶ ἀπολυμαντικοὺς κλιβανούς εἰς τὰ σχολεῖα των καὶ ἔχουν λουτρά διὰ τὸν λαὸν ἀνοικτὰ ἡμέραν καὶ νύκτα. Εἰς τὰ λουτρά αὐτὰ ὁ ἐργάτης, ὅταν τὸ βράδυ

ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν δουλειά του, εἰσέρχεται, πληρώνει εἴκοσι λεπτά, λούεται, βρίσκει καθαρὰ πτωχικὰ φορέματα νὰ ἀλλάξῃ, πίνει τὸ τσάϊ του, διαβάξῃ τὴν ἐφημερίδα του, ἀκούει μουσικὴν καὶ κάμνει καὶ ὀλίγην γυμναστικὴν. Καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸ σπίτι του, ξεκουρασμένος, καθαρὸς, εὐθυμὸς, μὴ τὴν οὐνείδῃσιν ὅτι δὲν εἶναι κτῆνος, ἀλλ' ἄνθρωπος, διὰ τὸν ὅποιον ἡ πολιτεία εἶναι οἰκογένεια μεγάλη, ἢ ὅποια φροντίζει ἐξ ἴσου δι' ὅλα τῆς τὰ μέλη.

Κ. Παρρέν

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΕΙΣ ΓΕΝΕΥΗΝ

ΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῶν Γυναικῶν συνήλθον τὴν 1ην 7)βρίου εἰς Γενεύην διὰ τὰς προκαταρκτικὰς συνεδριάσεις τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου τῶν Γυναικῶν, τὸ ὅποιον θὰ συνέλθῃ τὸ προσεχὲς ἔτος εἰς τὸ Torrento τοῦ Κανζαδᾶ.

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κυριῶν τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν συνεδριῶν τοῦ μεγάρου τῆς Δημοκρατίας, εἰς τὴν ὁποίαν συνήρχοντο καθ' ἐκάστην ἀπὸ τῆς 8ης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς μεσημβρίας καὶ ἀπὸ τῆς 2ας μ.μ. μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Ἐκατὸν πενήντα ἀντιπρόσωποι, ἀνήκουσαι εἰς εἴκοσι τρεῖς διαφόρους χώρους, ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν πρόσκλησιν, καὶ σπανίως τόσαι φυλαὶ διάφοροι συνεκεντρώθησαν καὶ τόσαι γλώσσαι ποικίλαι ἠκούσθησαν εἰς μίαν αἴθουσαν συνεδριῶν, ὅσον εἰς αὐτήν. Ὅλας αὐτὰς τὰς διαφόρων φυλῶν καὶ ἐθνῶν γυναῖκας συνεκέντρωσεν ἐκεῖ ἕνας κοινὸς πόθος κοινῶς κελοῦ, μία κοινὴ θέλησις βελτιώσεως τῆς θέσεως τῆς γυναικῆς, μία κοινὴ ἐλπίς ἐξασφαλίσεως μέλλοντος δικαιότερου καὶ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν εὐγενεστέρων καὶ ὑψηλοτέρων ἐξέλιξιν τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τῶν λαῶν.

Παραδειγματικὴ τάξις καὶ ἀκριβεία ἐκάνονισεν τὰς ἐργασίας τῶν κυριῶν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι περιορίσθησαν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν ὀρισθέντων ὑπὸ τοῦ προγράμματος θεμάτων, χωρὶς περιττολογίας καὶ ὑπὸ πειθαρχίαν ἀγνωστον εἰς τοιαύτης φύσεως ἀνδρικῆς συνόδου.

Μεταξὺ τῶν κυριῶν, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον τὸν λόγον ὑπῆρχαν μερικαὶ ἀληθεῖς ῥήτορες. Μεταξὺ αὐτῶν ἐπρωτοστάτησεν ἡ σεβαστὴ Ἀμερικανὴ ἱερὸς Anna Schaw, γνωστὴ καθ' ὅλην τὴν Ἀμερικὴν διὰ τοὺς θριαμβοὺς τῆς ὡς ἱεροκήρυξ. Αἱ ἀγορεύσεις ἐγίνοντο εἰς μίαν

ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΖΩΝΙΚΑ, ΜΕΤΑ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΟ ΣΥΣΣΕΙΤΙΟΝ

ἀπὸ τὰς τρεῖς γλώσσας, Γαλλικὴν, Ἀγγλικὴν καὶ Γερμανικὴν, καὶ μεταφράζοντο εἰς περιληπτικὰς συνόψεις ἀπὸ τῆν δα Vidars, πρόεδρον ἑνὸς τμήματος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῆς Γενεύης.

Ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἐργασιῶν ἦτο ἀπηγορευμένη καὶ εἰς τὸ κοινὸν καὶ εἰς τοὺς δημοσιογράφους καὶ μόνον εἰς τὰς δημοσίας ἀγορεύσεις εἶχεν αὐτὴ ἐπιτροπή.

Πρόεδρος τῶν συνεδριῶν ἦτο ἡ κόμησσα Λαίδη Aberdeen, ἀντιπρόεδρος τῆς Ἰρλανδίας καὶ πρόεδρος τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῶν γυναικῶν. Εἰς τὸν ὥραϊον ἐναρκτήριον λόγον τῆς ἀνήγγειλε τὴν προσάρτησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου εἰς τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον καὶ ἐξέθεσεν εἰς γενικὴν περίληψιν τὰ τῆς δράσεως ἐκάστου τμήματος.

Αἱ ἀντιπρόσωποι ἔπειτα ἐκάστου τοπικοῦ συμβουλίου ἐξέθησαν τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν δράσιν. Γενικὸν ἐξαχόμενον ὄλων αὐτῶν τῶν ἐκθέσεων: ὁ φεμινισμὸς προοδεύει πικρῶς, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ ἔθνη τὰ ὀλιγώτερον προοδευτικὰ καὶ πολιτισμένα. Εἰς πολλὰς χώρας ἡ ἐνεργὸς συνεργασία τῶν γυναικῶν εἰς ἔργα δημοσίου ἐνδιαφέροντος ἔφερε τόσον καλὰ ἀποτελέσματα, ὅστε νὰ θεωρεῖται εὐεργετικὴ πρὸ αὐτῶν τῶν Κυβερνήσεων.

Ἡ κ. Hainisch, πρόεδρος τοῦ Αὐστριακοῦ Συμβουλίου, ἐξέθεσεν εἰς πολὺ ποιητικὴν ὁμιλίαν τὸν σπουδαῖον ρόλον τῶν γυναικῶν τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν δημοσίαν ὑγιεινὴν. Εἰς μίαν μεγάλην ἱκτρικὴν ὑγειονομικὴν σύνοδον τῆς Βιέννης ἀντιπρόεδρος καὶ εἰσηγήτρια ἐπὶ τῶν διαφόρων συζητήσεων ὑπῆρξε γυναῖκα.

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Γερμανικοῦ Συμβουλίου τῶν γυναικῶν κ. Strith ἐκθέτει τὴν ἱστορίαν τῆς ἐξελιζοῦσας τῆς γυναικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Προκειμένου νὰ μεταρρυθμισθῇ ἡ γυναικεία ἐκπαίδευσις τὸ Ὑπουργεῖον συνέστησεν ἐπιτροπὴν ὄχι διδασκαλικὴν γυναικείαν, ἀλλὰ ἀπὸ γυναικῆς ἀνεπτυγμένης, τῶν ὁποίων αἱ γνώμαι ἐλήφθησαν ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν κατὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ προγράμματος.

Καὶ αὐτὰ μὲν διὰ τὴν ἐκπαιδεύσιν, τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν ὑγιεινὴν, κλάδους εἰς τοὺς ὁποίους αἱ γυναῖκες εἶναι ἀνεγνωρισμέναι πρὸ πολλοῦ εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον ὡς σπουδαιότατοι παράγοντες.

Εἰς τὴν πολιτικὴν ὁμως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχον ἀποκλεισθῇ αὐταί, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔπαιξαν σπουδαιότατον μέρος. Ἡ Ἑλβετία εἰς τὸν νέον αὐτῆς κώδικα ἐτροποποίησεν αἰσθητῶς τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν θέσιν τῆς

γυναικός εις τὴν πολιτείαν καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν. Ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ γάμου διεγράφη ὀριστικῶς τὸ «ἡ γυνὴ νὰ φοβῆται τὸν ἄνδρα» ἀντικαταστάθην ἀπὸ τὸ «ἡ γυνὴ νὰ σέβεται τὸν ἄνδρα καὶ ὁ ἄνδρας τὴν γυναῖκα». Εἰς τὸ Βέλγιον ἀπὸ τὸ πρῶτον θέρος ἐψηφίσθη νόμος, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐπιτρέπεται ἡ ἀναζήτησις τῆς πατρότητος τῶν νόθων παιδίων καὶ ἡ ἐπιβολὴ ὑποχρεώσεων πρὸς αὐτοὺς καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐγκαταλειμμένης μητρὸς. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὑπεσχέθη εἰ τὸ τελευταῖον συνέδριον νὰ ὑποβάλῃ νόμον καταργοῦντα τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς οἰκογενείας. Καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας ἐψηφίσθησαν, τῇ εἰσηγήσει τῶν γυναικῶν, νόμοι προστατευτικοὶ ὑπὲρ τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ὁ τελευταῖος ψηφισθεὶς νόμος ἀπὸ τὸ Reichstag ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τῶν πολιτικῶν σωματείων δὲν γίνεται καμμία διάκρισις μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ψήφου τῶν γυναικῶν καὶ ἔχει μεταξὺ τῶν μελῶν του πολλὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι εἰναι σύμβουλοι ἐνεργοὶ τῶν πολιτικῶν σωματείων. Ἡ κόμητσα Spalletti-Rasponi, πρόεδρος τοῦ τελευταίου γυναικείου συνεδρίου τῆς Ρώμης, ἀναφέρει ὅτι εὐρίσκειται ὑπὸ συζήτησιν ἡ πρόταξις τῆς χορηγήσεως τῆς δημοτικῆς ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας. Εἰς τὴν Νορβηγίαν ἡ κ. Michelet λέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὑπέβλεψε νομοσχέδιον, περὶ καθολικῆς ψηφορίας, εἰς τὴν ὁποίαν συμπεριλαμβάνοντα καὶ αἱ γυναῖκες.

Ἡ ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλίας κ. Sarah Monod ἐκθέτει τὰς ἐνεργείας τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῆς Γαλλίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐπετεύχθησαν μεταρρυθμίσεις καὶ εἰς τὸν ἀστικὸν κώδικα καὶ εἰς τὴν καθόλου πολιτικὴν νομοθεσίαν.

Ἡ Ρωσσία εἶναι ἡ μόνη χώρα, ἡ ὁποία δὲν ἠδυνήθη νὰ κατάρτιση μέχρι σήμερον εἰδικὸν ἐθνικὸν Συμβούλιον, ἕνεκα τῆς ἀπαγορεύσεως πάσης συγκεντρώσεως καὶ παντὸς σωματείου εἴτε ἀνδρικοῦ, εἴτε γυναικείου.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ προγράμματος τοῦ Κεντρικοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου, ἡ προσοχὴ ὄλων ἐστράφη εἰς τὴν παροχὴν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον αὐτονόμου διοικήσεως καὶ ἀνεξαρτησίας ἀπολύτου εἰς ὅλα τὰ ἐθνικὰ συμβούλια τῶν διαφόρων χωρῶν.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΩΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ

ΞΝΑΣ ΘΟΥΡΥΒΟΣ παιδικῶν στομάτων ἀκαταπαύστως ἀνοιγοκλειομένων, ἕνας ποταμὸς γελῶτων καὶ χαρᾶς ἐξώρμησε κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα. Σμῆνος πτηνῶν τὰ ὁποῖα θὰ ἄφηνε κανεὶς νὰ πετάξουν διὰ μιᾶς δὲν θὰ ἔκαμνε ὀλιγωτέραν ταραχήν. Εἰς τὸ εἰσόγειον εἶνε ὁ παιδικὸς κήπος ἢ διὰ νὰ ἐκφρασθῶ νεοελληνικώτερον τὸ Φραιβελιανὸν νηπιαγωγεῖον καὶ τὰ μικρὰ, τὰ ὁποῖα τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὰ ἄφηναν νὰ ἐξέλθουν εἰς τὸν κήπον, ἐξέφραζον μὲ τοὺς γέλωτας καὶ τὰς φωνὰς των, ὅλην τὴν χαρὰν των διὰ τὴν ὠραίαν θερινὴν ἡμέραν ἢ ὁποῖα φαίνεται ὠραιότερα ἀκόμη κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα. Ἀδύνατον πλέον νὰ σκεφθῶ, ἀδύνατον νὰ μελετήσω, τὸ βιβλίον γλυστρᾶ ἀπὸ τὰ χέρια μου, αἱ σκέψεις φεύγουν ἀπὸ τὸ κεφάλι μου, καὶ περιέργως πλησιάζω εἰς τὸ παράθυρον. Κάτω ἀπὸ τὸ σμαράγδινο φῶς μου παρουσιάζεται μία συγκεκριμένη ἁρμονία ροδαλῶν παρειῶν κυανῶν ὀφθαλμῶν καὶ ξανθῶν βοστρύχων. Τριάντα ἢ σαράντα παιδικὰ στόματα ἀνοιγοκλείου γρήγορα, γρήγορα, ὡς ῥάμφη πτηνῶν καὶ ἀφίπουν νὰ ἐξέρχονται φράσεις ἀκατάληπτοι, — τοῦλάχιστον εἰς ἐμὲ τὴν ξένην—ἀπόπειραι ἰδεῶν, ψίχουλα φράσεων. Ὁλος αὐτὸς ὁ παιδικὸς κόσμος κινεῖται ἄνω κάτω, μὴ γνωρίζων κυριολεκτικῶς πῶς νὰ ἐκδηλώσῃ ὅλην τὴν ἀκάθεκτον ὀρμητικότητα τῆς παιδικῆς ψυχῆς.

Τὶ θαῦμα, ἀλήθεια, τὰ παιγνίδια τῶν παιδιῶν! Πῶς φαίνεται μέσα εἰς αὐτὰ ὅλη ἡ τάσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν αὐτενέργειαν καὶ τὴν ἐφευρετικότητα. Ἐδῶ ἕνα παιδάκι ἐξ ἑτῶν μὲ μίαν λευκὴν ποδίτσαν ἀγωνίζεται μόνον του νὰ

ὑψῶν σωρὸς χῶματος, τοὺς ὁποῖους ἔπειτα μόνον του πάλιν καταρρίπτει, ἀργότερα ἴσως θὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὰς μελέτας, θὰ ἀγαπᾷ νὰ κυλῆ τὸν βράχον τοῦ Σισύφου, ὁ ὁποῖος καλεῖται διανοητικὴ ἐργασία· ἐκεῖ ἕνα ἄλλο προσπαθεῖ, ὅπως συμπεραίνω ἀπὸ τὰς χειρονομίας του, νὰ καταπέισσῃ τέσσαρα μικρὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσουν πρὸς ἕνα σωρὸν χῶματος, τὸ ὁποῖον καὶ γίνεται καὶ τὰ μικρὰ τὸν βοηθοῦν νὰ μεταφέρῃ μὲ τὰ πτυάρια τὸν σωρὸν πρὸς ἕνα ἄλλο μέρος περισσότερον σκιερὸν. Ὁ μικρὸς ἐπιβάλλεται εἰς τὴν ἐκτίμησίν μου, αὔριον θὰ ἔχη τὴν δύναμιν νὰ πείθῃ τὰ πλήθη νὰ ἀκολουθοῦν τὴν γνῶμην του, θὰ γείνη κομματάρχης, βουλευτῆς, ὑπουργός, ἢ ἴσως ὄχι, ἴσως τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν θὰ γείνη καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ὀρμητικότης θὰ καταναλωθῇ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν γραμματικῶν καιόνων καὶ τῆς ἱστορίας, ἀπὸ τῶν βασιλέων τῆς Βαβυλώνης καὶ τῆς Νινευῆ μέχρι τοῦ τελευταίου εὐνοουμένου τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας ἢ τῆς Νορβηγίας.

Παρακάτω μία ξανθὴ κοπελίτσα, τόση δὰ, καταγίνεται, μὲ μίαν εὐστοχίαν θαυμαστὴν διὰ τὴν ἡλικίαν της, εἰς τὴν παίζῃ τὸ diavolo Αὐτὴν τὴν γνωρίζω, εἶνε ἡ Elschen ἢ beauté τοῦ σχολείου Ρίπτει τὸ σχοινὶ μὲ μίαν ἁρμονίαν εἰς τὰς κινήσεις ἢ ὁποῖα μαγεύει. Κάτι τι τὸ ὁποῖον θὰ ἠμποροῦσε νὰ εἶνε καὶ μουσικὴ καὶ ζωγραφικὴ συγχρόνως, καὶ εἶνε μόνον τὸ θέλητρον ἑνὸς ὠραίου παιδιοῦ. Εἶνε ἡ χάρις ἢ ἀνέκφραστος καὶ μυστηριώδης, τὴν φύσιν τῆς ὁποίας οὔτε ἐπροσδιώρισε κανεὶς ἕως τώρα, οὔτε θὰ δυνηθῇ νὰ προσδιορίσῃ ποτέ. Νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι αὔριον θὰ δύναται νὰ παίξῃ μὲ τὰς καρδίας μὲ ὅσην βεβαιότητα παίζει τώρα τὸ diavolo Καὶ πρὸ τοῦ ὠραίου αὐτοῦ θεάματος τῆς ὑγείας, τοῦ κάλλους καὶ τῆς εὐφυΐας συλλογίζομαι πόσα ὀφείλει ἡ Ἑλλάς εἰς τὴν κυρίαν Λασκαρίδου τὴν εἰσηγήτριαν τοῦ Φραιβελιανοῦ συστήματος ἐν τῇ Ἑλλάδι. Διότι ἡ ἀνατροφή τῶν μικρῶν δὲν εἶνε ἐπὶ τέλους καὶ ἀσήμαντον πράγμα, εἶνε ὁ πρῶτος κρίκος, οὕτως εἶπεν, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προβλήματος τὸ ὁποῖον καλεῖται ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Καὶ ἡ εἰσαγωγή τῶν Φραιβελιανῶν κήπων ἦτο ἐν μέγα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, μίαν βάσιν ἑνὸς νέου συστήματος ἀγωγῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως, διότι αὔριον τὸ Φραιβελιανὸν σύστημα θὰ εἰσαχθῇ ὅπως μελετᾶται σήμερον εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν, ὅπου θὰ ἐπιδιώκεται μεγαλειότερα ἀνάπτυξις τῶν καθαρῶς δημιουργικῶν παραγόντων τοῦ πνεύματος, τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἐπινοητικότητος, ἀντὶ τοῦ καθαρῶς μηχανικοῦ παράγοντος τῆς μνήμης, ὅπως γίνε-

ται τώρα· καὶ τότε θὰ ἐκτιμηθῇ δεόντως καὶ ἡ ἀξία τοῦ συστήματος τοῦ Φραιβελ καὶ ἡ μεγάλη ὑπηρεσία τῆς κ. Λασκαρίδου. Μία γυναικεία θεότης, μία μητρικὴ καρδιά, ἡ ὁποία ἦλθε νὰ δώσῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐλευθερίαν εἰς χιλιάδας παιδικῶν ψυχῶν. Ποία θὰ ἀπαλλάξῃ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν μεγάλων; Ὡ! αὐτοὶ εἶνε πάρα πολὺ σκλαβωμένοι. Μία μόνη δὲν θὰ ἴρκει, ἀλλὰ θὰ ἐχρειάζετο λόχος ὀλόκληρος γυναικῶν. αἱ ὁποῖαι μὲ τὴν ῥομφαίαν ἀνὰ χεῖρας θὰ ἐφόρμων κατὰ τοῦ σχολαστικισμοῦ τῆς μέσης καὶ τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως.

Πόσας ὑπηρεσίας δὲν προσέφεραν ἕως τώρα εἰς τὴν πρόοδον αἱ γυναῖκες, πόσους δὲν ἐσπορευθήσαν εἰς τὸν δρόμον τοῦ πολιτισμοῦ, εἴτε ἐφαρμόζουσαι τὰς νεωτεριστικὰς καὶ προοδευτικὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας συνέλαβε μία ἀνδρική κεφαλὴ μεγαλοφυΐας, εἴτε αὐταὶ αἱ ἴδιαι προλαμβάνουσαι τὰς ἀνάγκας ἑνὸς ἔθνους· οὐδέποτε ἐδίστασαν αἱ γυναῖκες πρὸ τοῦ νέου καὶ ἐπαναστατικοῦ, ἀλλ' ἠρωικῶς ἐβάδισαν πάντοτε πρὸς τὸ ἄγνωστον. Μία μεγάλη γυναῖκα ἡ Αἰκατερίνη ἢ β' ἔθετε τὰς βάσεις τῆς Ρωσικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς παιδείας καὶ προσεκάλει πλησίον της τὸν Βολταίρον καὶ τὸν Diderot μὴ τρομάζουσα ἀπὸ τὰς ἐπαναστατικὰς ἰδέας τῶν ἐγκυκλοπαιδιστῶν, τὰς ὁποίας ἐν τούτοις ἐφοβοῦντο ἐν Γαλλίᾳ. Αἱ γυναῖκες τῶν ἀρχηγῶν τῆς Αἰβίγειοις, τῆς μικρᾶς αὐτῆς κοιτίδος ἐκ τῆς ὁποίας βραδύτερον ἐξῆλθεν ἡ Ἀναμόρφωσις, ἐδίεασκον μόναι των εἰς τὰ τέκνα τῶν ὑπηκόων τὸ Εὐαγγέλιον, συμφώνως πρὸς τὴν λογικὴν, ὅταν οἱ ἄνδρες ἀπουσίαζον εἰς τὸν πόλεμον· ἡ Sophie Germaine ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς θετικῆς φιλοσοφίας, τοῦ τροχοῦ αὐτοῦ περὶ τὸν ὁποῖον κινεῖται ἡ νεωτέρα σκέψις καὶ ὁ μετέπειτα ἰδρυτὴς τῆς θετικῆς φιλοσοφίας Αὐγουστος Comte δὲν ἔκαμνε ἄλλο παρὰ νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς ἀρχὰς, τὰς ὁποίας ἔθηκεν ἐκείνη. Τὸ παρελθὸν ἔτος μὲ ἐξέπληξε τὸ ἐνδιαφέρον μὲ τὸ ὁποῖον αἱ Ρωσίδες καὶ αἱ Γερμανίδες συναδέλφοί μου παρηκολούθουν τὴν ἱστορίαν τῶν διαφόρων πολιτισμῶν, ἡ ζωρότης τοῦ πνεύματος, μὲ τὴν ὁποῖαν ἀναπαρίστων κάθε ἐποχὴν, ἡ βαθύνοια μὲ τὴν ὁποῖαν κατενοοῦν τὴν σημασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ, τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ ἢ τοῦ Φλωρεντιανοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἠναγκαζομένη νὰ ὁμολογήσω πρὸς ἐμωτὴν ὅτι πράγματι ὄχι μία ἢ δύο, ἀλλ' ὅλαι αἱ γυναῖκες ἔχουν μέσα των le génie de la civilisation.

Αἱ γυναῖκες ἔχουν ἀναπτυγμένην εἰς μέγαν βαθμὸν, πολὺ μεγαλιότερον τῶν ἀνδρῶν, πλὴν τῶν μεγαλοφυῶν τοιούτων, τὴν δύναμιν τῆς intuition. Μία ἰδέα ἢ ὁποῖα ἔρχεται εἰς τὴν κεφα-

λήν τῆς γυναικὸς δὲν θὰ μείνῃ ποτὲ κάτι τι ξηρὸν καὶ ἀφηρημένον καὶ ἀόριστον, ἀλλὰ θὰ μεταβληθῇ εἰς τὴν ζωηρὰν καὶ πραγματικὴν εἰκόνα. Μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τῆς θὰ ἴδῃ τὴν ἰδέαν πραγματοποιημένην καὶ ἐφαρμοζομένην, θὰ προΐδῃ τὰ εὐεργετικά της ἀποτελέσματα. Αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι εἰργάζοντο ἄλλοτε διὰ τὴν ἀναμόρφωσιν, δὲν ἔκριναν ψυχρῶς τὴν ἰδέαν αὐτὴν τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς καθολικῆς παραδόσεως, ἐφαντάζοντο μὲ τὴν ὑψηλοτέρου τῆς λέξεως σημασίαν ὅλα τὰ εὐεργετικά ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ μίᾳ τοιαύτῃ χειραφέτησι τῶν πνευματικῶν. Ἡ ἰδέα δὲν θὰ μείνῃ ποτὲ νεκρὰ διὰ τὴν γυναῖκα, γίνεται μίᾳ δυνάμει διανοητικῇ ἢ ὁποῖα θὰ τὴν παρασύρῃ, κάτι τι πραγματικώτερον καὶ τῆς πραγματικότητος ἀκόμη, ἔαν μοῦ ἐπιτρέπῃται νὰ μεταχειρισθῶ τὴν παραδοξολογίαν αὐτὴν, ἕνα ἄστρον φωτεινὸν καὶ τηλανγές, ἢ λάμψις τοῦ ὁποῖου θὰ ὀδηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὰ σκοτῆ τοῦ μέλλοντος, ὁ σκοπὸς ὁ ἱερός καὶ ὁ ἀναπόδραστος εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἀφοσιωθῇ ὁλοψύχως, κάτι τι ἔνσαρκον καὶ ἔμψυχον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀγαπήσῃ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς καρδίας της, χάριν τοῦ ὁποῖου θὰ χύσῃ καὶ τὸ αἷμά της ἐν ἀνάγκῃ, ὅπως ἔκαμαν ἄλλοτε αἱ γυναῖκες καὶ αἱ ἀδελφαὶ τῶν Οὐγενιῶτων καὶ αἱ γυναῖκες τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὅπως κάμνουν σήμερον αἱ μάρτυρες τῆς Σιβηρίας καὶ αἱ ἡρωίδες τῶν Ρωσικῶν φυλακῶν.

Θὰ ἀφοσιωθῇ δὲ περισσότερο εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν, ὅταν ὑπόσχεται εἰς αὐτὴν τὴν ἀνακούφισιν τῶν δυστυχιῶν ἐν τῷ κόσμῳ, διότι φύσει εὐαίσθητοτέρα τοῦ ἀνδρὸς πονεῖ διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων καὶ ἐπιθυμεῖ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πονούντων. Ἡ ἀναίρεσις τῆς δυστυχίας ἐν τῷ κόσμῳ θὰ εἶνε πάντοτε ἢ μᾶλλον συγκεκριμένη μορφή, ὑπὸ τὴν ὁποίαν παρουσιάζεται ἢ σκοτεινὴ καὶ πολύπλοκος αὐτὴ ἰδέα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, ἔστω καὶ ὅταν φαίνεται ἐπιφέροισα ἀποτελέσματα τὰ ἀντίθετα ἀκριβῶς τῶν ἐπιδιωκόμενων, καὶ ἡ καρδιά ὀφείλει νὰ ἐπιθυμῇ πάντοτε τὴν ἀναίρεσιν ταύτην καὶ ὅταν ἀκόμη ἢ λογικὴ θὰ κατεδίκασεν ὡς ματαίαν μίαν τοιαύτην ἐλπίδα. Καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἢ φυσικὴ εὐαίσθησις τῆς γυναικὸς βοηθεῖ τὴν μεγαλοφυΐαν αὐτῆς, διότι ἡ εὐαίσθησις δίδει τὸ πραγματικὸν ἐνδιαφέρον διὰ μίαν ἰδέαν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν δι' αὐτήν. Οὐδέποτε μίᾳ ἀφηρημένη ἰδέα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κάμῃ τόσῃ ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς γυναικὸς, ἔαν ἢ ὀξύτης τοῦ πνεύματος καὶ ἢ δυνάμει τοῦ αἰσθάνεσθαι δὲν εἶχον παρ' αὐτὴ τὴν δυνάμιν, τὴν ἀφηρημένην ἰδέαν νὰ μεταβάλλωσιν εἰς κάτι ζῶν

καὶ πραγματικόν. Εἶνε ἀνεγνωρισμένον σημερον ἀπὸ ὅλας σχεδὸν τὰς φιλοσοφικὰς σχολὰς ὅτι ἡ εὐαίσθησις ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων γνωρισμάτων τῆς μεγαλοφυΐας. Οἱ εὐαίσθητοτεροι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἢ μεγαλοφυΐα αὕτη μεταξὺ τῶν φυλῶν. Διὰ τὰς γυναῖκας δὲν θὰ εἴπωμεν ὅτι εἶνε εὐαίσθητοι διότι εἶνε μεγαλοφυεῖς, ἀλλ' εἶνε μεγαλοφυεῖς διότι εἶνε εὐαίσθητοι. Ὁ Ἀγγλὸς φιλόσοφος Coheleth λέγει: Μεταξὺ χιλίων ἀνδρῶν εἶρον ἕνα ἄνθρωπον (δηλ. μεγαλοφυῆ) ἀλλ' οὐδαμῶς μίαν γυναῖκα.

Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βοηθεῖ περισσότερο τὴν γυναῖκα νὰ ἐνστερνίζεται νέας ἰδέας εἶνε ἢ κατ' ἔξοχὴν ὄνειροπόλος αὐτῆς φύσις. Τὸ τελευταῖον αὐτὸ δὲν θὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ, δυστυχῶς ὅμως, κύριοί μου, ἢ ψυχολογία εἶνε ἀμειλικτός. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι οὐδέποτε ζῆ εἰς τὸ παρὸν, διαρκῶς ὀνειρεύεται ἐν καλλίτερον μέλλον. Σήμερον εἶνε τὸ ἰδικόν της μέλλον, αὔριον θὰ εἶνε τὸ μέλλον τῶν τέκνων της. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε δύναται νὰ ἔχῃ βαθείας τὰς ρίζας εἰς τὸ παρὸν καὶ ὅταν παρουσιασθῇ μίᾳ περιστάσει σοβαρᾷ, ἢ ὁποῖα νὰ κατανηκῇ τὴν δειλίαν της, θὰ στραφῇ πάντοτε πρὸς τὴν ὑπεράσπισιν, ἢ ὁποῖα ὑπόσχηται τὸ καλλίτερον μέλλον.

Ὁλως διόλου τὸ ἐναντίον συμβαίνει μὲ τὸν ἄνδρα. Ὁ ἄνθρωπος ἀγωνίζεται διαρκῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος, προσπαθεῖ νὰ κανονίσῃ αὐτὸ ὑπὸ ὅλας αὐτοῦ τὰς ὄψεις καὶ κατ' ἀνάγκην προκολλᾶται σοβαρῶς εἰς αὐτό. Εἶνε ὁ στιβαρὸς στῖλος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου στηρίζεται τὸ παρὸν. Ἐὰν ἢ ἀνθρωπότης προωρίζετο νὰ ἴσταται εἰς ἐν σημεῖον θὰ ἦσαν ὁ καλλίτερος παράγων. Ἄλλ' ἢ ἀνθρωπότης δὲν εἶνε γιὰ νὰ μείνῃ ἀκίνητος. Ὁ προορισμὸς αὐτῆς, ὁ ἀπώτερος λόγος τῆς ὑπάρξεώς της εἶνε ἢ πρόοδος ἐν τῷ πολιτισμῷ. Ἡ πρόοδος ἢ μᾶλλον ἢ μεταβολή, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ λέξιν μᾶλλον οὐδετέραν, ἐπιβαλλεται ὅχι μόνον ἔνεκα τῆς ὑψηλῆς ιδέας τοῦ ἀγαθοῦ ἀλλὰ καὶ ἔνεκα πρακτικωτέρων λόγων. Ἀπλῆ παράλειψις τοῦ κώδικος, ἀπλῆ διοικητικὴ ἀπροσεξία, ἢ ὁποῖα σήμερον εἶνε ἀνεκτὴ ἢ μένει ἐντελῶς ἀπαρατήρητος, μετὰ δύο γενεὰς θὰ γείνη βαρύτατον σφάλμα, μετὰ δέκα θὰ γείνη κακὸν ἀφόρητον, ἢ ἀναίρεσις τοῦ ὁποῖου θὰ ἀπαιτήσῃ κόπους, θυσίας καὶ ἐπαναστάσεις ἐπίστε. Ἡ ἐλευθερία τὴν ὁποίαν ἀφῆκεν εἰς τὸν καθολικὸν κληρὸν ὁ Κάρλος ὁ μέγας, καὶ ἢ ὁποῖα τότε ἐθεωρήθη διοργάνωσις μεγαλοφυῆς, εἰς διάστημα ὀλίγων αἰώνων μετεβλήθη εἰς τυραννίαν, ἢ ὁποῖα ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταπνίξῃ ὀλόκληρον τὸν νεώτερον πολιτισμὸν. ἔαν δὲν ἐνεφανίζετο ἢ ἀναμόρφωσις. Πόσα τοιαῦτα σφάλματα τοῦ ἐκπαι-

δευτικῆ ἢ τοῦ διοικητικῆ ἡμῶν συστήματος δὲν ὑπέδειξε ἐως τώρα ἢ ὀξύτης τοῦ πνεύματος καὶ ἢ προνοητικότης τῆς κ. Παρρέν, διὰ τὴν δρᾶσιν τῆς ὁποίας δὲν λέγω τίποτε διὰ νὰ μὴ προσκρούσω εἰς τὴν μετριοφροσύνην της.

Ὁ πολιτισμὸς λοιπὸν ἔχει μίαν ἀρνητικὴν δυνάμιν, τοὺς ἀνδρας τοῦ καθημερινοῦ βίου, τὰ στηρίγματα τῆς κοινωνίας κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἰησίου καὶ μίαν θετικὴν, τοὺς μεγαλοφυεῖς ἀνδρας καὶ ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς γυναῖκας, μεγαλοφυεῖς καὶ μὴ ὅχι μόνον διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθέντας λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὰς χεῖρας τῆς γυναικὸς εὐρίσκεται ἢ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ δηλ. τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος.

Τρίτος λόγος, ὁ καὶ θετικώτατος πάντων ὁ καθιστῶν σπουδαιότατον παράγοντα πολιτισμοῦ τὴν γυναῖκα εἶνε ἢ μεγάλη αὐτῆς ἐπινοητικότης. Περὶ τούτου δύναται νὰ σᾶς πείσῃ ἀπλοῦν βλέμμα εἰς τὰ μεγάλα ἐργοστάσια στολισμῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν κέντρων, ὅπου τὸ ἐν ἡμῶν τῶν γυναικῶν ἐργάζεται καὶ καταπονεῖται διὰ νὰ στολιζήται καὶ νὰ ἐπιδεικνύηται τὸ ἕτερον ἡμισι. Ἄλλὰ πόσους θησαυροὺς ἐπινοητικότητος δὲν ἐξοδεύει διὰ τὴν καθημερινὴν τουαλλέταν της, μὲ πόσῃ εὐστροφίαν πνεύματος οἰκονομεῖ τὰ χίλια δύο διλήμματα τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Ἐἰς γνωστὸν εἰς τὸν ἔρωτα καὶ εἰς μίαν γυναῖκα ἢ παράδοσις ἀποδίδει τὴν ἐφεύρεσιν τῆς πλαστικῆς. Τρισχίλια περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ τηλεγράφου ἢ Κλυταιμνήστρα ἐφήρμοζεν ἕνα πρόχειρον τοιοῦτον διὰ τοῦ γνωστοῦ συστήματος τῶν πυρῶν, τὰς ὁποίας εἶχε στήσῃ ἀπὸ τοῦ Ἀραχναίου τῆς Πελοποννήσου μέχρι τῆς Ἰδης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ ἠνάπτουντο ἢ μίᾳ μετὰ τὴν ἄλλην κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐκ τῆς Τροίας. Ὅσον καὶ ἂν ὑποθεθῶν μυθικαὶ αἱ παραδόσεις αὐταὶ, δεικνύουν πάντοτε τὴν μεγάλην ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἀνδρῶν ἢ ὀξύτης καὶ ἢ εὐστροφία τοῦ γυναικείου πνεύματος καὶ ἢ ἐπινοητικότης εἶνε σπουδαιότητα δυνάμει πρὸς τὸν πολιτισμὸν. Ἡ ἐπινοητικότης — ἢ ἢ ἐπιτέχνησις κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Θουκυδίδου — ἦτο τὸ μεγαλύτερον προσόν τῶν Ἀθηναίων καὶ διὰ τῆς ἐπινοητικότητος ταύτης κατώρθωσαν εἰς διάστημα διακοσίων μόνον ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 500 μέχρι τοῦ 300 Π. Χ. μίαν περίοδο πολιτισμοῦ καὶ διανοητικῆς παραγωγικότητος, ὁμοίαν τῆς ὁποίας ὁ κόσμος οὔτε εἶδεν ἔκτοτε, οὔτε θὰ ἴδῃ ἴσως ποτὲ.

Ὅσακις κατὰ τὴν διαμονὴν ἡμῶν ἐν Ἀθῆναις ἐπισκεπτόμην καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μὲ ἐξέπληττε περισσότερο εἰς τὰς γυναῖκας ἔργα, ἦτο ὅχι τόσον ἢ τελειότης καὶ

ἢ δουλικὴ ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου, ὅπως θὰ ἐπερίμενε κανεὶς, ἔαν ἠκουεν ὅσα λέγουσιν οἱ ἄνδρες περὶ ἡμῶν, ἀλλ' ἢ μεγάλη ποικιλία τοῦ θέματος καὶ ἢ πρωτοτυπία τῆς ἐμπνεύσεως. Μόλις ἤρχισε νὰ καλλιιεργεῖται ἢ καλλιτεχνία ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐνεφανίσθησαν διὰ μίᾳς τέσσαρες πέντε γυναῖκες ἰδιοφυῖαι, ὅλαι ἢ μίᾳ διάφορος ἀπὸ τὴν ἄλλην, ἢ κάθε μίᾳ μὲ ἰδιαίτερον πνεῦμα καὶ ἰδιαίτερον χρωματισμὸν.

Ἄλλοτε διὰ μέσου ἀνθοσπάρτων λειμώνων καὶ ἄλλοτε διὰ μέσου χαραδρῶν καὶ ἀποκρήμων κλιτύων, πάντοτε πορεύεται ἢ ἀνθρωπίνῃ πρόοδος τὸν δρόμον αὐτῆς, ἴσως πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, ἀναμφιβόλως ὅμως πάντοτε πρὸς τὰ ἄνω καὶ εἰς τὸν δρόμον αὐτῆς πρόμαχοι ἴστανται αἰεῖποτε αἱ γυναῖκες, εἴτε ὡς ἀγωνισταὶ εἴτε ὡς ἀδελφαὶ τοῦ ἐλέους.

Καλλιτρούνη Ἀδαμιάδου.

ΣΚΛΗΡΟΙ ΚΑΙ ΔΕΙΛΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ Κ' Η ΑΓΑΠΗ

— Τὰ δεκοχτῶ τὰ χρόνια μου, μίᾳ χρυσαυγῆς δροσιά, ζήτηνε τὸ τριαντάφυλλο παρθενικὸ σου στόμα ξεκλέφτηκα ἀπ' τῆς μάννης μου τὴν ἀγκαλιά κ' ἤρθα σ' ἕσένα ἄδολος, καλὴ καὶ ἀγνή, ὦ γλυκεριά! Φιλιά, φιλιά, φιλιά, φιλιά!

— Καίριος δὲν εἶναι ἀκόμα.

— Τὰ χρόνια πᾶνε, ἢ νιότης πάει, τῆς χρυσαυγῆς δροσιά μὲ ἢ διψᾷ τῆς παντοεινῆ καὶ καίει τὰ σωθικά μου. Κ' ἐσὺ τοῦ ὄνεϊρου τόνεϊρο μπροστά μου "Ἰδιχ, ἀθύρστη κι ἀνέγγιχτη, καλὴ καὶ ἀγνή, ὦ γλυκεριά! Φιλιά, φιλιά, φιλιά, φιλιά!

— Καίριος δὲν εἶναι πιὰ.

ΣΕ ΜΙΑ ΔΑΒΑΤΙΚΗ

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ βράδυ κάποιε ἀντίπεγγε σα νὰ στυπᾶν τὸ σκότος ποὺ ἀνεβγαίνει καὶ σὰν τρελλὰ νὰ μάχωνται νὰ πλάσουν ἄλλη μίᾳ μέρα πιὸ πιθυμημένη

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ ψέμα κάποιε λόγια φαντάζουσι τόσο ἀπὸ καρδία γιομάτα, σα νὰ μᾶς λένε "Πίστεψέ μας, εἴμαστε, πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὀδηγητῆς, μίᾳ στρατά".

Χαριτωμένη καὶ καλὴ, τὸ διάβασ σου γιορτὴ στὸ μάτι, στὸ δαρμένο εἰρήνη! Σὰν ἕνας θησαυρὸς ἢ χάρη τί ἄλλο; σὰν ἕνας οὐρανὸς ἢ καλωσύνη.

1908.

Κωστής Παλαμᾶς

Η ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσπασία μετὰ τῶν μαθητριῶν τῆς εἰς τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου. Φέρουν ὄλαι ὁμοιομόρφους πέπλους καὶ κρατοῦν στεφάνια ἀπὸ δάφνην.

Ἀσπασία. Τί πλῆθος! καὶ πῶς ἡ προσδοκία τῆς καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως θερμαίνει τὰ βλέμματα ὄλων καὶ ζωογονεῖ τὰ πρόσωπα;

Μελπομένη. Θὰ εἶναι περισσότεροι ἀπὸ τριάντα χιλιάδες οἱ θεαταί, οἱ ὅποιοι θὰ κρίνουν μετὰξὺ Σοφοκλέους καὶ Εὐρυπίδου σήμερον. Καὶ πόσαι γυναῖκες! Ποτὲ τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου δὲν ἐπαρουσίασε τόσον καλὸν κόσμον, ἀλλ' οὔτε τόσον ὠρκία καὶ πολυτελεῖ ἑνδύματα.

Θεοδότη. Ἴδετε τὸν Περικλέα μὲ πόσῃ μεγαλοπρέπειαν ἀθήται εἰς τὸν στρατηγικὸν του θρόνον, ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸν ἱεροφάντην Ἀγασθένη, ἀκριβῶς πρὸ τῆς ἀρχήστρας.

Ἀσπασία. Καὶ ἂν δὲν τὸν ἐβλεπα, θὰ ἤρουν τὰ βλοσυρὰ βλέμματα τοῦ Λάμπωνος, διὰ νὰ ἐνοήσω ὅτι ὁ Περικλῆς εὕρεται εἰς τὴν θέσιν του. ὦ! ὦ! ἀκολουθήσατε τὸν μάντην τώρα. Ἐκάλεσε δούλον, τὸν ὅποιον διευθύνει εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἑλπινίκης. Κάποικα

νέα πάλιν συνωμοσία ἐναντίον τοῦ συζύγου μου.

Μελπομένη. Ἐναντίον τοῦ Σοφοκλέους μάλλον. Ὁ Κριτόβουλος μοῦ ὠμίλησε σήμερον τὸ πρωτὶ διὰ τὴν προετοιμασίαν, ἡ ὁποία γίνεται ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ χορηγοῦ Πυριλάμπους κατὰ τῆς τραγωδίας τοῦ Σοφοκλέους. Φαίνεται ὅτι ὁ χορηγὸς αὐτὸς ἐδαπάνησε τόσον μεγάλα ποσὰ διὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ ὑπόκρισιν τῆς Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις ὥστε ἡ ἀνησυχία τῶν ἀντιθέτων εἶναι μεγάλη. (ἀκούονται συρίγματα καὶ ποδοκροτήματα). Ἀκούετε; βλέπετε; Εἶνε ὁ Ἰππώνικος ὁ ὅποιος εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον καὶ οἱ ἀντίθετοι τὸν σφυρίζουν. Ἄλλ' ἰδοὺ οἱ φίλοι του σηκώνονται. Θεοί! θὰ ἐπιτεθοῦν, τρέμω! εἶνε καὶ ὁ Κριτόβουλος μαζύ.

Ἀσπασία. Ἠσύχασε. Ὁ Σοφοκλῆς εἰσέρχεται. Καὶ ἐνώπιόν του ὄλα τὰ πάθη καὶ τὰ μίση σιγοῦν βλέπεις πῶς τώρα χειροκροτοῦν σὰν τρελλοί. Καὶ πῶς οἱ ἐχθροὶ του σιωποῦν. Τώρα θὰ ἀρχίσουν νὰ τὸν χειροκροτοῦν καὶ αὐτοὶ ἀκόμη. Ὅταν σὰς ἔλεγα ὅτι ὁ Σοφοκλῆς εἶναι γόνις δὲν ἠθέλετε νὰ τὸ πιστεύσετε. Ἐπειτα αὐτὸς δὲν εἶναι νεωτεριστῆς τόσον, ὅσον ὁ Εὐ-

ΠΩΛΗΤΡΙΑ ΔΟΧΕΙΩΝ

ριπίδης, ἀλλ' οὔτε δύστροπος καὶ ἀπότομος ὡς αὐτὸς καὶ δι' αὐτὸ χαίρει ἀμέριστον τὴν εὐνοιαν τοῦ κοινοῦ.

Θεοδότη. "Ἄλλως τε οἱ φίλοι μας εἶναι ὅλοι ἐδῶ. Καὶ φίλοι μας εἶναι ὁ δῆμος ὅλος. Εἶναι ὅλοι οἱ ἔχοντες ἐλευθέραν εἴσοδον εἰς τὸ θέατρον δωρεάν, εἶναι οἱ πτωχοὶ σπουδασταὶ καὶ καλλιτέχναι, οἱ σιτιζόμενοι εἰς τὰ λαϊκὰ συσσίτιζι τοῦ Περικλέους καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ εὐγενεῖς οἱ μετέχοντες κάθε ἡμέραν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ γεύματα τοῦ οἴκου σου, ὦ Ἀσπασία.

Ἀσπασία. Σιωπή! Ὁ κῆρυξ διατάσσει σιωπὴν. Ἀκούετε. Θὰ ἀρχίσουν ἀπὸ τὴν τραγωδίαν τοῦ Ἴωνος. Ἴδού! «Ὁ χορὸς τοῦ Ἴωνος προσελθέτω.

Μελπομένη. Τί μέ μέλλει διὰ τὴν τραγωδίαν τοῦ Ἴωνος; τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἀγνώστου; Πάντοτε προτάσσουν τὰ γελοῖα καὶ τὰ ἀνόητα διὰ νὰ ἀναγκάσουν τὸ κοινὸν νὰ μείνῃ ἕως τὸ τέλος.

Θεοδότη. Καμμιά μας δὲν θὰ προσέξῃ. Ἄς φλυαρῶμεν σιγὰ, σιγὰ, ἕως ὅτου νὰ τελειώσῃ. Ἡμποροῦμεν νὰ φάγωμεν κἄτι. Ἐφερα μαζὴ μου ζαχαρωμένα ἀμύγδαλα καὶ ὠραίους καρπούς (ἀνοίγει ἕνα χρυσοκέντητον σακουλάκι καὶ μοιράζει ζαχαρωτὰ εἰς τὰς ἄλλας. Ἐπειτα πρὸς τὴν Ἀσπασίαν) Πάρε καὶ σύ, ὦ Ἀσπασία. Εἶναι ὁ καλλίτερος τρόπος νὰ περάσουν αἱ ἀνιαραὶ αὐταὶ στιγμαί.

Ἀσπασία. Ἐχετε ἄδικον. Ἄν εἴχετε προσέξῃ ἕως τώρα, θὰ ἐπέιθεσθε, ὅπως ἐγώ, ὅτι ὁ ἀγνώστος αὐτὸς δίδει ἐλπίδας νὰ γίνῃ γνωστὸς μίαν ἡμέραν.

Κλειώ. Ἄν προσέξω εἰς τὰ πρῶτα δὲν θὰ ἠμπορέσω νὰ προσέξω εἰς τὰ ἔπειτα. Προτιμῶ νὰ βλέπω τὴν ὠραίαν αὐτὴν κυρίαν, μὲ τὰ θαυμάσια κοσμήματα, καὶ μὲ τὰ μαῦρα μάτια ποῦ λάμπουν περισσότερο ἀπὸ τὰ κοσμήματά της. Ἴδέτε τὴν καὶ εἰπέτε μου, ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὰς Ἀθήνας ὠραιότερα καὶ κομψότερα γυναικῶ ἀπὸ αὐτὴν.

Μελπομένη (σιγὰ πρὸς τὴν Κλειώ). Ἐτρελλάθησθε λοιπὸν καὶ ὁμιλεῖτε τὸσον ἄκριτα; Ἄλλὰ ὅπου εἶναι ἡ Ἀσπασία ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ γυναικῶ πλέον ὠραία καὶ πλέον χαριτωμένη ἀπὸ αὐτὴν;

Ἀσπασία (μελαγχολικῶς). Εἶναι ἡ ἐταῖρα Θεοδότη, ἡ ὁποία κενώνει τὰ πύρινα βέλη τῶν ματιῶν της εἰς τὰ μάτια τοῦ Περικλέους. Εἶναι ἡ ἀπαισία Κορινθία, τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλληνική, ἡ Τελεσίπη καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἐρεχθέως μεταχειρίζονται διὰ νὰ μοῦ ἀποσπάσουν τὴν ἀγάπην τοῦ συζύγου μου.

Μελπομένη. Εἶναι παλαιὰ ἱστορία αὐτή, ὦ

Ἀσπασία. Καὶ ἡ Κορινθία χορεύτρια, ἂν ἔχῃ τὰ πόδια πτερωτά, ὥστε νὰ θέλγῃ μὲ τὴν εὐκίνητιαν καὶ τὴν σωματικὴν χάριν της, ὅμως ἔχει τὸ πνεῦμα πτωχὸν καὶ ἰωθρὸν καὶ διεστραμμένον, ὥστε νὰ ἠμπορῇ νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πρώτου πολίτου τῆς Ἑλλάδος.

Ἀσπασία. Εἶναι παράδοξος ἡ ἱστορία τῆς γυναικὸς αὐτῆς, παιδιὰ μου, καὶ ἡ σύμπτωσις, ἥτις τὴν φέρει πάντοτε ἀντιμέτωπον καὶ ἀντίπαλόν μου. Εἰξέυρετε ὅτι ἐστάλη εἰς τὸν γλύπτην Ἀλκαμένη ἀπὸ ἕνα πλούσιον Κορινθιον ὡς δῶρον, διὰ νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα, ἀλλὰ καὶ ὡς παρηγορία δι' ἕνα ἀτυχὲς πρὸς ἐμὲ αἰσθημὰ του. Καὶ ναὶ μὲν ἐπαρηγόρησε τὸν Ἀλκαμένη, τὸν ὁποῖον ἐγὼ πάντοτε ἐπεριφρόνησα, ἀλλὰ σήμερον θέλει νὰ μοῦ ἀποσπάσῃ τὸν Περικλέα, τὸν ὁποῖον ἐγὼ πάντοτε ἠγάπησα.

Μελπομένη. Τί συμβαίνει; χειροκροτοῦν; Ὡστε πραγματικῶς τὸ ἔργον ἔχει κἄποιαν ἀξίαν; Κρίμα ποῦ δὲν τὸ ἐπροσέξαμεν. Εὐτυχῶς ὅτι ἦτο σύντομον. Καὶ τώρα καλέσατε τὴν πωλήτριαν αὐτὴν δροιστικῶν, ἡ ὁποία ἔρχεται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Κερκυραϊκόν, μὲ τὰ θαυμάσια δοχεῖα της.

Θεοδότη. Νομίζω ὅτι πωλεῖ τὰ ἀγγεῖα καὶ ὄχι λεμονοχυμούς τῆς Χίου, ὅπως ἐνόμισες. Ἴδέτε τὸν Ἀλκιβιάδην, πῶς τῆς ἐπετέθη καὶ πῶς εἶναι ἔτοιμος εἰς ἀυθάρδεις χειραψίας καὶ φιλήματα.

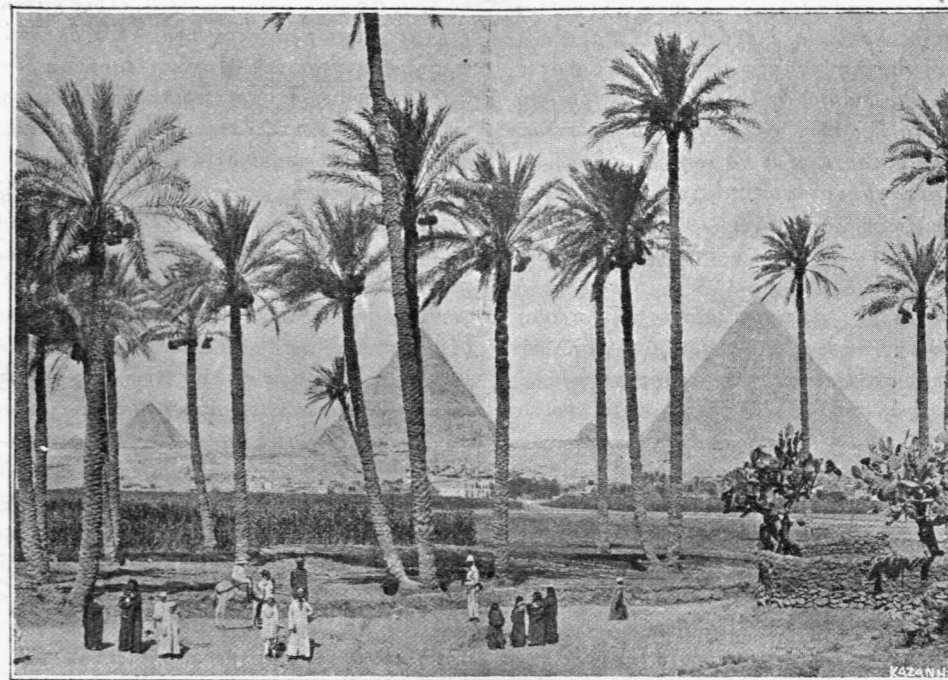
Ἀσπασία. Παύσετε. Ὁ κῆρυξ καλεῖ τὸν χορὸν τοῦ Εὐριπίδου. Παρτηρήσατε πῶς τὸ κοινὸν συγκινεῖται καὶ φρίττει, καὶ πῶς οἱ φίλοι τοῦ Ἰππονίκου καὶ τοῦ Σοφοκλέους εἶναι ἀνήσυχτοι. Ἴδέτε πῶς ὅλοι σιωποῦν καὶ πῶς αἰσθάνονται ὅτι κἄτι πολὺ ὠραῖον καὶ πολὺ ὑψηλὸν θὰ ἴδουν καὶ θὰ ἀκούσουν.

Ἴδού ὁ χορὸς. Ἄλλ' οὐδέποτε τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον εἶδε χορὸν μεγαλοπρεπέστερον καὶ πλουσιώτερον. Βλέπετε ὅτι μόνον ἡ θεὰ τὸσον ὠραίου συνόλου ἐνθουσιάζει. Χειροκροτήσατε καὶ σεις, ὅπως χειροκροτεῖ καὶ ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Ἰππόνικος. Ἴδέτε ὁ Πυριλάμπης φαίνεται νὰ θριαμβεύῃ (μετὰ μικρὰν σιωπὴν). Ἄλλὰ καὶ τὶ ὠραῖα ἰδέαι, ποῦ ἐκθέττονται καὶ διατυπώνονται μὲ τὸσον χρυσᾶ λόγια. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος τοῦ μελλοντος ὁ Εὐριπίδης. Εἶναι ὁ τραγωδὸς ποῦ θὰ κατάρριψῃ τὰ παλαιὰ εἰδῶλα.

Μελπομένη. Δὲν τὸν ἀγαπῶ, διότι δὲν ἀγαπᾷ τὰς γυναῖκας.

Ἀσπασία. Καὶ ὅμως εἶναι ὁ βελύτερος μελετητῆς τῆς γυναικείας ψυχῆς.

Ναυτικὸ ἢ Φιλόρατος

ΑΙ ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ ΤΟΥ ΓΚΙΖΕΧ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΤΙΠΟΤΕ δὲν μὲ διασκεδάζει περισσότερο, ὅταν ταξειδεύω εἰς πόλεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς ἀπὸ ἕνα μεγάλο παρελθόν, ὅσον ἡ ποικιλία τῶν ἐντυπώσεων μεταξὺ παρόντος καὶ παρελθόντος.

Εἰς τὸ Κάιρον, μίαν ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τοῦ κόσμου, ὅπου ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις ἠμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μὲ τῶν μεγάλων πρωτευουσῶν τῆς Δύσεως, ἡ ἀντίληψις αὐτῆ τῶν ἐποχῶν διαφόρου ἐντελῶς πολιτισμοῦ εἶνε πολὺ ἰσχυρότερα. Ἐδῶ εἰς κάθε βῆμα συγκρούεται ἡ Εὐρώπη τῆς σήμερον μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν ὅλων τῶν αἰώνων. Καὶ ὀπίσω καὶ ὑπεράνω ἀπὸ τὴν ζωὴν αὐτὴν τὴν τὸσον ἀντίθετον ὑψόνεται βαρὺς, μεγάλος ἐπιβλητικὸς ὡς ἀρχαιότατος τοῦ κόσμου ὅλου πρόγονος, ὁ πολιτισμὸς τῶν Φαραῶ.

Μετὰ τὰς πυραμίδας, τὰ αἰωνόβια αὐτὰ μνημεῖα τῆς Αἰγυπτιακῆς ματαιότητος, τὸ μουσεῖον τὸ περικλείει τοὺς αἰωνοβίους νεκροὺς τῆς παλαιᾶς Αἰγύπτου. Νεκροί, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζουν ἀναλόιωτοι τοὺς αἰῶνας, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον, διατηροῦντες μίαν ὀντότητα ἀνθρωπίνην, μίαν τεχνητὴν ὑπαρξιν, ἡ ὁποία ὅσον καὶ ἂν στερεῖται τὴν ζωὴν, ὑπάρχει ὅμως μέσα εἰς αὐτὴν καὶ προβάλλεται ὡς αἰνιγμα μυστηριώ-

δες, τὸ ὁποῖον γενεαὶ ἐπὶ γενεῶν μελετοῦν καὶ ἀναλύουν.

Τοῦτο ἀκριβῶς τὸ ἰδιαίτερον παρουσιάζει τὸ μουσεῖον τοῦ Καΐρου. Εἰς τὰ ἄλλα μουσεῖα τῶν λαῶν, ποῦ ἔχουν παρελθὸν μελετᾶ κανεὶς ἀπὸ τὴν τέχνην εἰς ἀγάλματα καὶ εἰς εἰκόνας τὸ παρελθὸν αὐτό. Ἐδῶ τὸ παρελθὸν φυλάττει αὐτουσίους τοὺς ἀνθρώπους καὶ μαζὺ μὲ αὐτοὺς κάθε πρᾶγμα πολύτιμον ἢ μὴ, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει τὸ περιβάλλον καὶ ἰκανοποιεῖ τὰς ἀνάγκας τῆς καθημερινῆς τῶν ὑπάρξεως.

Τὸ ἐπάνω πάτωμα τοῦ Μουσείου εἶναι μία ὠραία καὶ ἀπέραντος κατοικία ἀποξηραμένων ἀνθρώπων. Οἱ πολλοὶ διατηροῦν τὴν γοητείαν ἐνὸς μεγάλου καὶ δοξασμένου ὀνόματος, οἱ ὀλίγοι καὶ ἄσημοι γνωρίζονται μὲ ἕνα μόνον ἀριθμὸν. Αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνοι ἀναπαύονται εἰς τὰ τελευταῖα κρεβάτια, τὰ ὁποῖα ἡ ζωὴ δίδει εἰς τὸν θάνατον καὶ τὸ ἡμίσειστον βλέμμα τῶν θὰ ἀντανακλᾷ βεβαίως ἀκόμη ἂν ἐξετασθῇ μὲ τηλεσκόπιον, τὸ ἀγαπημένον πρόσωπον ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἀντίκρουσε κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς ζωῆς στιγμὴν. Ὅλα τὰ ἐπιπλα καὶ τὰ σκευῆ καὶ τὰ ἐνδύματά των τὰ χρυσᾶ ἢ τὰ πτωχικά, μένουν ἄθικτα γύρω των, καθὼς καὶ αἱ τροφαὶ καὶ τὰ ἀγαπημένα ζῶα, τῶν ὁποῖων ἡ συντρο-

φιλά ήμποροίσε νά τούς είναι ευχάριστος.

Παράδοξος κατοικία νεκρών και παραδοξότερα ακόμη αντίληψις τής ιδέας του θανάτου, την οποίαν δεν δικαιολογεί αρκετά το τρισυπόστατον του ανθρώπου, εις το όποιον έπίστευαν οι Αιγύπτιοι. Διότι αν το νοητόν σώμα, το όποιον έφαντάσθησαν συνυπάρχον με το φυσικόν εις την ζωήν, δεν είχεν ανάγκας υλικάς, έπόμενον ήτο νά μην έχη τοιαύτας και μετά θάνατον.

Διατί λοιπόν ή φροντίς αυτή των προμηθειών εις τούς τάφους, οι όποιοι μετεβάλλοντο εις ζωντανάς κατοικίας; Όπωςδήποτε ή μελέτη αυτή ενός τόσοου ζωντανού παρελθόντος και ενός πολιτισμού τόσοου μεγάλου μου έπεφύλασσε μίαν πολύ δυσάρεστον έκπληξιν εις το ταξειδι μου αυτό. Έως τώρα όσάκις έπισκεπτόμην ένα μουσείον μεγάλης Ευρωπαϊκής μεγαλοπόλεως έφευγα υπερέφανος, διότι το άπώτατον παρελθόν του πολιτισμού κάθε λαού ήτο ιδιόκον μας, ήτο κοθαρώς Έλληνικόν. Έφευγα πάντοτε από τας έπισκέψεις μου αυτάς με την κεφαλήν ύψηλά κχι οι άνθρωποι γύρω μου μου έφαίνοντο μικροί και άσήμαντοι, και ως όφειλέται εις ήμάς κάθε ώραιού και μεγάλου εις την ζωήν.

Από το Αιγυπτιακόν Μουσείον έφυγα με ένα εντελώς διάφορον και αρκετά ταπεινωτικόν συναίσθημα του όφειλέτου, που χρεωστέι πολλά εις το παρεθόν αυτό, που έκτυλίσσει εμπρός εις τον κόσμον όλον σήμερα με τόσην θρασύτητα και υπερηφάνειαν τας προόδους του και την ανάπτυξίν του.

Τά ώραία έκείνα δοχεία και τά λεπτεπίλεπτα καλλιτεχνήματα και οι άρμονικοί συνδυασμοί των χρωμάτων είτε εις τά έπιπλα, είτε εις τά ύφάσματα, και κάθε τι χρήσιμον τής ζωής και πάσα πολυτέλεια αυτής, δεν φωνάζουν δεν κηρύττουν, δεν όμολογούν ότι ύπήρξαν πηγαί έμπνεύσεως δια τον ιδιόκον μας πολιτισμόν;

Και όταν έσήληθα εις το διαμέρισμα των χρυσών κοσμημάτων, που έλαμποκοποούσαν γύρω μου, τοποθετημένα με χάριν και κομψότητα τής Rue de la Paix των Παρισίων. όταν τά σκουλαρίκια και τά βραχιόλια και οι καρφίτσες και τά δακτυλίδια και ή άλυσίδες, ή πολύπλοκες και άριστοτεχνικές του λαϊμού, μου εθάμβωσαν τά μάτια με τής χρυσές άκτινοβολίες τής τέχνης των, είχα δια πρώτην φοράν το συναίσθημα του τι πάσχουν όσοι ζηλεύουν, όταν βλέπουν άλλους νά τούς πέρουν τά πρωτεία εις την ζωήν.

Βεβαίως, αναντιρρήτως τά κοσμήματα τής Κλυταιμνήστρας μας ήσαν αντίγραφα αυτών

είδω, ίσως μάλιστα νά είχαν έλθει κατ' ευθείαν από έδω, όπως μάς έρχονται τώρα όλα τά ώραία πράγματα από το Παρίσι. Διότι πρέπει νά παραδεχθώμεν ότι τά περισσότερα από τά έδω χρυσά είναι εντελέστερα από τά ιδικά μας, και ότι αι κοσμητικά εν γένει τέχνην είχαν προχωρήσει έδω εις σημείον πραγματικής τελειότητος. Άλλά μήπως και τά γράμματα ό Κέκρωψ δεν μάς τά έφερεν από έδω και μήπως οι σοφοί νομοθέται μας από τον Λυκούργον έως τον Σόλωνα δεν ήλθαν έδω νά ζητήσουν διδάγματα δια το νομοθετικόν έργον των. Και μήπως ό Στράβων και ό Ηρόδοτος δεν έγκωμίσασαν τον πολιτισμόν αυτών και δεν ζειναιαν κατάπληκτοι δια τας προόδους και τον πλούτον των Αιγυπτίων. Και άργότερα οι Έβραίοι δεν ήλθαν έδω ως εις λαόν μεγάλον και πλούσιον νά ζητήσουν νά εκμεταλευθούν την έμπορικόν ιδιοφυίαν των και ό Μωϋσής έδω δεν εμείγλωσεν εις σοφίαν και δεν ενεπνεύσθη τας αρχάς του Ιουδαϊκού νόμου του και ό Ιωσήφ δεν εξετιμήθη και έγεινεν ισχυρός έδω δια το σοφόν πνεύμα του;

Αυτάς τας σκέψεις έκαμνα, όταν κουρασμένη και εξηιτλημένη, όπως μάς συμβαίνει όταν μείνωμεν τρεις τέσσαρας ώρας εις ένα μουσείον, εκάθημην εις το πρώτο κάθισμα που εύρίσκετο εμπρός μου δια νά ξεκουρασθώ. Ευτυχώς ότι είχα αφήσει τελευταίαν την μεγάλην αίθουσαν με τά νεκρικά κιβώτια των μουμιών. Ευτυχώς ότι το χρυσάφι και τά σμαλτωμένα σώματα και τά βλέμματα τά γιאלένια και τά πρόσωπα με τας φυσιογνωμίας των πρωτογενών κουκλών ήσαν παραταγμένα ανά εκατοντάδας γύρω γύρω εις την μεγάλην αίθουσαν και εις το μέσον και παντού και όπου και αν έστράφην κανένα σημείον ζωής και τεχνικής ώραιότητος δεν αντίκρισα.

Τά φέρετρα αυτά αντικαθιστούν περίπου δια τούς Αιγυπτίους τά ανάγλυφα ελεγεία και τά αγάλματα, με τά όποια ή Έλληνική Τέχνη έφύλαττεν εις τούς ζώντας την ενθύμησιν των νεκρών. Και δεν είχιν παρά νά κατέβω εις το πρώτον πάτωμα για νά ιδώ εις το τμήμα τής Έλληνικής τέχνης την ζωήν και την ώραιότητα έμψυχούσας το ψυχρόν μάρμαρον και νά κάμω άμέσως την παρηγορητικήν σύγκρισιν των δύο πολιτισμών. Είδα και πάλιν το Έλληνικόν πνεύμα νέον και άκμαϊον και θριαμβευτικόν νά πετá επάνω από όλους τούς πολιτισμούς παλαιούς και νέους, εντελώς υπέροχον και νά αποτελῆ το φώς, το όποιον τούς τώρα αιώνας φωτίζει την ανθρωπότητα. Είδα τον Άλέξανδρον και τούς Πτολεμαίους νά σκορπίζουν

και έδω την Έλληνικήν ώραιότητα, και νά λύουν τά δεσμά, με τά όποια όχι μόνον ή νεκρές μουμιες ήσαν δεμένες χειροπόδαρα, αλλά και ή Τέχνη και κάθε εκδήλωσις τής ζωής. Και παρηκολούθησα με άληθινήν χαράν και υπερηφάνειαν όλην την καλλιτεχνικήν αναγέννησιν τής Άλεξανδρείνης έποχής, την οποίαν απέτυπωσεν εις τον γρανίτην και εις το μάρμαρον και εις τον πορώδη ακόμη λίθον ή Έλληνική έμπνευσις. Και αι άρμονικαι γραμμαί των λίθων έσβυσαν άμέσως από την φαντασίαν μου τά χρυσά ανθρώπινα όμοιώματα με τας χρωματισμένας προσωπίδας, τά όποια ήσαν παραταγμένα εις την επάνω αίθουσαν πλέον νεκρά και και πλέον άψυχα και άσχημα και από αυτόν τον θάνατον, του όποιου προωρίζοντο νά κρύψουν την άσχημίαν.

Κ. Παργέν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΚΑΒΟΜΑΛΙΑΣ

ΦΙ ΒΟΡΕΙΑΣ και θρακιās μου λέτ' έμένα! ... τι βοριάς και θρακιās! ... είπεν ό Χούρχουλας κινώντας σοβαρά το κεφάλι. "Ακου που σās το λέω. Τις φουρτούνες του Καβομαλιά δεν τις κάνουν άνέμοι.

—Άμ ποιόι τις κάνουν;

—Ποιοί τις κάνουν; Έγώ νά σās πώ. "Οχι, σου λέγει, είνε χοντρός κάβος και χύνει το βουνο κ' έρχεται ό Θρακιās από πάνω και βγάζουν ασφάδα οι Βελανιδιώτισες! Κολοκύθια! Μωρέ τις φουρτούνες του Καβομαλιά δεν τις κάνουν άνέμοι. . .

—Μά ποιόι τις κάνουν, διάολε, πές μας λοιπόν! έφώναξεν ανυπόμονα ό Άλέξης Σκιαθίτης άράθυμος πάντα.

—Τις φουρτούνες του Καβομαλιά; Έγώ νά σās πώ· έγώ το ξέρω. . . Τις φουρτούνες του Καβομαλιά δεν τις κάνουν άνέμοι· έγώ νά σās πώ. . .

—"Οχι νά μη μάς 'πής! τον έκοψεν άξαφνα Κώστας ό θερμαστής. Διάολε! κοντεύεις νά μάς βγάλης την ψυχή με τον Καβομαλιά σου! Για κάβο τάχα θά τον περάσης κι' αυτόν που τον κατάντησαν ρεντίκουλο οι ψαρόβαρκες! . . . Δεν θέλουμε νά μάς πής τίποτα!

Κ' έγύρισεν άλλου το πρόσωπο, δυσραεστημένος τάχα και άρχιζε νά ψιθυρίζει κάτι στο αυτί του συντρόφου του με αγανάκτησι, σαν νά του έλεγε: «δεν υποφέρεται βρέ άδελφέ,

δεν υποφέρεται! . . . » Ό Χούρχουλας έπήρε το πράγμα στα σοβαρά, εκύταξεν έρευνητικά τις φυσιογνωμίες των άλλων, ήθέλησε νά τούς χαμογελάση και μην εύρίσκοντας θαρρευτή απάντησι αναφροκοκκίνησε σαν παπαρούνα.

— Γιατί ρε παιδι; έτόλμησε μόλις νά ρωτήση τον θερμαστή.

Γιαννιός ό Χούρχουλας είχε τή μαρία νά διηγῆται. Μόλις έπαρουσιαζόταν ή παραμικρή εύκαιρία νά καθήση το πλήρωμα, έτοιμος αυτός ν' άρχιση την διήγησι. Ποιά διήγησι; Όποιαδήποτε. Δεν τον έμελλε ούτε για την ύπόθεσι, ούτε για το μάκρος της. Ούτε αν ήταν τραγική. Ούτε αν έβγαίνεν από τά ξάστερα νερά τής πραγματικότητος ή από την ελεφαντένια πύλη των όνειρων και το χρυσόθρονον αίσθημα. Ούτε και αν ήταν επίκαιρη έφρόντιζε. Είχε πεποιθήσι στον εαυτό του κ' είχε την δύναμι νά βαμπακοστρώνη τον δρόμο και νά σέρνη σιγά και ανάλαφρα τά πλέον περασμένα στα μάτια των άκροατών του για τορινά, είτε και νά μεταφέρη τούς άκροατές του στις μουχλιασμένες θήκες των περασμένων. Και είχε την τέχνη απάνω στην ξερή πραγματικότητα ν' άπλώνη τή μεταξωτή σκέπη του όνειρου και κάτω από τ' όνειρο νά θεμελιώνη ακλόνητα την ύλη τής πραγματικότητος, τεχνίτης θαυμαστός όπως ό μέγας ήλιος που σύγκαира ιδανικεύει με τις άχτίνες του το πέτρινο βουνο και το ανεμόπλεχτο σύμφεφο. Κ' εύρισκε πάντα τον τρόπο, κατά την περίστασι νά μικραίνει, είτε νά πλαταινή την υπόθεσί του, χωρίς ποτέ νά την άφήνη τέρας των άλλων και σύχαμα. Όλα τά ήθελε ισόμετρα, ξάστερα και άρμονικά. Και ήθελε μόνον νά τον άκούη το πλήρωμα.

Οί ναύται τον ήξευραν καλά κ' έδιασκεδάζαν με τις άδυναμίες του. Πότε τον έδιωχνον τάχα από κοντά τους· πότε στην ώρα που έδιηγόταν άρχιζαν όλοι όμόφωνοι τον βήχα· πότε έπιαναν φιλονεικία και τον έσύγχιζαν και κάποτε έφευγεν ένας-ένας σιγά και τον άφηναν όλομόναχον νά λέγη και ν' άκούη. Ό Γιαννιός έφουρκιζόταν κ' έκανε όρκο στις μάννας του τά κόκκαλα, στη θάλασσα που άρμενίζει, νά μη διηγηθῆ πια τίποτα. "Οχι μόνον νά μην τούς διηγηθῆ, άλλ' ούτε και νά τούς μιλήση· ούτε νά τούς κάμη συντροφιά ποτέ. Και ήταν βέβαιος πως άμα χάσουν την συντροφία του, τά διηγήματά του μάλιστα άμα ύστερηθούν, θά σκάσουν όλοι από το κακό και την πληξι τους. Δεν ήταν όχι καταλαχάρης άνθρωπος ό Γιαννιός, ούτε έλεγε λόγια του άνέμου! . .

"Ισως αυτή του ή αυτοπεποίθησις δεν ήταν

καὶ καθόλου ἄδικη. Γιατὶ τὸ πλήρωμα μὲν τὸν ἔφερε σ' ἐκείνη τὴν θέσι ἔπεφτε πάλι καὶ τὸν ἐπροσκαλοῦσε κοντά του καὶ τὸν ἐπαρακάλει νὰ ξαναρχίσῃ, δίνοντας του ὑπόσχεσι πῶς θὰ τὸν ἀκούσῃ με προσοχή. Καὶ ὁ Γιαννιὸς ἀσυνέριστος ἐξέχευε τοὺς ὄρκους καὶ ἄρχιζε τὴ διήγησι δὶχως χρονοτριβή. Ἐσυνειθίζεν ὁμως πρῶτα μὲ λόγιμ μισοκομμένα, μὲ ὑφος πολυκάτοχου ἀνθρώπου νὰ συσταίνῃ τοὺς ἀκροατῆς του ἐκεῖνο πού θὰ διηγηθῇ. Τώρα μὲ τὴν πρώτη διαμαρτύρησι τοῦ θερμαστή καὶ τὸ παγερὸ ὑφος τῶν συντρόφων ὁ Γιαννιὸς ἔχασε τὸ θάρρος του. Οἱ συμβιβασμοὶ ἄργησαν νὰ ἔλθουν καὶ αὐτὸ τὸν ἀπέλιπε. Ἀλλ' ἄξαφνα ἐπλησίασεν ὁ Μπαρμπαγιώργης ὁ ναύκληρος, εἶδε τὴν ψεύτικη ἔκφρασι τῶν ναυτῶν, τὴ στενοχώρια του κ' ἐμάτηψε ὅλα :

—Σῶπα ρε σὺ· εἶπε στὸν Κώστα μὲ αὐστηρῆ φωνή. Ἄσε τὸν Γιαννιὸ νὰ μᾶς διηγηθῇ τίποτα.

—Ναί, ἔλα Γιαννιέ, πές μας ! εἶπαν παρακαλεστικά καὶ οἱ ἄλλοι ναῦτες.

—Ἐγὼ νὰ σᾶς πῶ, ναί· ἄρχισεν εὐθύς ἐκεῖνος ξαναβρίσκοντας τὴν εὐθυμίαν του· κί ἂν δὲν σᾶς λέγω ἀλήθεια νὰ τὸν ἔχω ἀντίδικο. Τὶς φουρτούνες τοῦ Καβομαλιᾶ δὲν τὶς κάνουν ἀνέμοι· τὶς κάνουν τὰ στοιχειά.

—Τὰ στοιχειά ! μωρὲ λόγο πού μᾶς εἶπες ! ἐφώναξεν ἀναμπαιχτικά ὁ θερμαστής. Ὁ Βοριᾶς δὲν εἶνε στοιχειὸ ἀνήμερο πού καταλεῖ πέντε στὸ φαγὶ καὶ δέκα στὴ καθησιὰ του καὶ ἂν δὲν γεράσῃ δὲν ταξιδεύεται ! Ἡ Νοτιὰ δὲν εἶνε χειρότερη ἀπὸ τὴ γρηὰ πού ὅσο γεραίνει τόσο καὶ ξετσιπώνεται ! Ὁ Σορόκος, ὁ Γαρμπῆς, ὁ Γρέγος, ὁ Πουνέντες, ὅλοι τὶ ἄλλο εἶνε παρὰ στοιχειά, πού ἀναταράζουν τὴ θάλασσα καὶ κατανοῦν γιὰ μιὰς ἄχρηστα σανίδια τὰ καμαρωτὰ πλεούμενα ; Μωρὲ λόγο πού μᾶς τὸν εἶπε κί ὁ Γιαννιὸς !

Ἐκεῖνος ἐγύρισε καὶ τὸν εἶδε μὲ βλέμμα παθητικὸ καὶ ἀδύνατο.

—Μὰ τὶ πειραχτήριό εἶσαι σὺ δὲ μου λές ; τοῦ εἶπε παραπονεμένα. Ποῖος διάολος σ' ἔφερε ἐδῶ μέσα γιὰ τὶς ἀμαρτίες μου. Ἄσε ν' ἀκούσῃς πρῶτα, μωρὲ παλιόγυφτα ! Τὰ στοιχειά τοῦ Καβομαλιᾶ εἶνε ξωτικά. Ὅποιον ἐρωτήσῃς στὰ Βάτικα τὴν ἴδια ἱστορία θὰ σοῦ εἴπῃ. Εἶνε χρόνια τόρα· πάππου πρὸς πάππου ! Εἶδες σὰν φτάνουμε ἀνάμεσα Τσιρίγου καὶ Ἀλαφονησιού πού φαίνονται κρεμασμένα στὸ βουνὸ τέσσερα πέντε χωριά ; Εἶνε τὰ χωριά τῶν Βατικῶν. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὸ Φαρακλὸ εἶνε τὸ μεγαλύτερο. Ἐκεῖνα τὰ χωρία ὁ πλουσιώτερος καὶ δυνατώτερος μπέης τῶν Βατικῶν ἦταν ὁ Μπέης

τοῦ Φαρακλὸ. Ὁ κάμπος κάτω ὡς τὴν Πεζούλα—τὴ Νεάπολι νὰ εἰποῦμε—ἦταν δικός του. Τὸ Καστράκι στὸ ρίζωμα ἐκεῖνος τὸ ὥριζε· Ἀκόμη καὶ τὰ εἰκοσιτέσσερα μοναστήρια τοῦ Καβομαλιᾶ ἐπλήρωναν φόρο σ' ἐκεῖνον. Οἱ πύργοι τοῦ ἀκόμη σώζονται σπαρμένοι ἐδῶ κ' ἐκεῖ σὲ ὅλα τὰ κορφοβούνια, ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελο ὡς τὴ Μονοβάσια, δόξα στ' ὄνομά του καὶ ντροπὴ τοῦ δούλου του. Μὰ καμμιὰ φορά τὰ πλοῦτη καὶ ἡ δύναμις δὲν φέρνον τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀνάπαυσι. Ὁ Μπέης καὶ ἡ Μπέησα εἶχαν ἀκοίμητη ὀχιά τὴ λύπη πού δὲν ἀποχτοῦσαν ἓνα παιδί. Ὅσο ἐμετροῦσε τὸ βιὸς ἐκεῖνος καὶ τὸ ἔβλεπεν ἀμέτρητο, τόσο ἐθλιβόταν πού δὲν ἤξευρε τὸν κληρονόμο του. Ὅσο ἔβλεπεν ἐκείνη τὰ ρούχα τῆς, σαμούρια καὶ λαχούρια, τὰ ὀλόχρυσά στολιδία τῆς, τόσο ἐστέναζε πού δὲν εἶχε μιὰ κόρη νὰ τὰ χαρῆ καὶ νὰ τὰ ξανανοιώσῃ. Καὶ ὅταν βράδῃ ἔσμιγαν οἱ δύο τους στὴν κρεβάτα πόσοι πόθοι καὶ τὶ καῦμοι σεμνοφτέρωτοι ἐγοργοπετοῦσαν γύρω στὸ πικραμένο ἀντρόγυνο !

Τέλος θέλεις ἀπὸ τὸν Θεό, θέλεις ἀπὸ τὰ μαγικά τῆς Μπέησας ἀπόκτησαν ἓνα παιδί.—μὴ μπεσοῦλα παρόμοια τῆς Ἡλιογέννητης. Οἱ γονεῖς τῆς δὲν εἶχαν πλέον πού νὰ κρύψουν τὴ χαρὰ τους, πῶς νὰ προφυλάξουν ἀπὸ κάθε κακὸ τὸ ἀκριβὸ τους ἀπόκτημα. Δὲν ἐπρόφτασε νὰ γίνῃ δέκα χρονῶν καὶ ἄρχισαν τὰ προξενιά. Ἀπὸ τὸν Μωριά, ἀπὸ τὴν Ρούμελη, τὴν Ἑγριπο καὶ τὴν Ἀθήνα οἱ πλουσιώτεροι καὶ οἱ ἀντρειώτεροι μπέηδες καὶ ἀγάδες, ἔστειλαν καίςκια ν' ἀρραβωνιάσουν τὴ Γκιουλχανοῦμ. Ἀλλὰ ὁ Μπέης ὅταν ἀποφάσισε νὰ τὴν παντρεύῃ δὲν εὔρεν ἄλλον καλύτερον ἀπὸ τὸν Μωσᾶ Μπαρδούνη, τὸν ξακουσμένον Μπέη τῶν Μπαρδουνοχωριῶν. Μ' ἐκεῖνον τὴν ἀρραβώνιασε.

Ἄχ ! κακὸ μάτι ἐπαράστηκε στὴ χαρὰ τῆς ἄμοιρης. Δὲν ἐπέρασαν τρεῖς ἡμέρες κ' ἔπεσε στὸ κρεβάτι χτυπημένη ἀπὸ κρυφὴ καὶ ἀσχημὴ ἀρρώστια. Τρέχουν ἀμέσως οἱ διαλαλητάδες ὀλοῦθε, σὲ Μωριά καὶ Ρούμελη, στὰ Δωδεκάνησα καὶ τὰ Φραγγονήσα, στὴν Πόλι καὶ τὴν Βενετιὰ διαλαλοῦν καὶ λένε : Ὅποιος γιαντρός βρεθῆ καὶ γιαντρέψῃ τὴν Μπεσοῦλα τοῦ Φαρακλὸ νὰ τὸν ιτύσῃ στὸ μάλαμα ὁ Μπέης ὁ ἀφέντης τῆς καὶ στ' ἀσημάσματα ὁ Μωσᾶ Μπαρδούνης ὁ ἀντρας τῆς ! . . .

Τὸ ἀκοῦν καὶ τρέχουν οἱ γιαντροὶ μὲ τὰ γιαντροσόφια, οἱ γιαντρήτες μὲ τὰ βότανα, οἱ δερβισάδες μὲ τὰ ξώρκια καὶ τοὺς ψαλμούς, οἱ παπάδες μὲ τὰ τετραβάγγελια καὶ τὰ θαυματουργὰ εἰκονίσματα. Μὰ ὅλα τίποτα δὲν ἔμπορουν νὰ κάμουν στὴν πικρὴ ἀρρώστια τῆς πεντά-

μορφῆς. Λυώνει καὶ σβύνει σὰν τὸν ἀνθὸ στὸ ἀνθογιάλι του. Πᾶνε τὰ κάλλη, πᾶνε καὶ τ' ἀρώματα Μέσα στὸ ἀπόμερο δωμάτιο τοῦ πύργου τὸ στρωμένο μὲ χνουδωτοὺς τάπητες, στὸ ἀπαλὸ κρεβατοστρώσι ἀπάνω, δράκοι παλαίβουν δυνατὰ ἢ ψυχῆ καὶ τὸ σῶμα τῆς. Τρομάζει ἐκεῖνο τὴ φθορὰ, τὴ μοναξιά τοῦ τάφου, τῶν κοκκάλων τὴν ἀσχημιὰ καὶ πᾶσχει νὰ κρατήσῃ τὸν θεόσταλτον ἐγγυητή. Μὰ ἐκεῖνος βαργομισμένος ἀπὸ τὴν ταπεινὴ φυλακὴ τοῦ ψηλῶνε μάτια στὸν γαλανὸ αἰθέρα καὶ τ' ἄπλερα φτερά κουνεὶ καὶ λαχτίζει τὸ σκεῦος νὰ τὸ ρίξῃ ἀπὸ πάνω του. Κ' εἶνε μεγάλος ὁ ἀγῶνας καὶ βαρὺς ὁ κάματος ! Κουφὸ κουταροχτύπημα πέφτει τετραδίπλο καὶ συγκλονεῖ τὴν πλάσι καὶ τρομάζει τὴ ζωὴ. Πῶς ἔγειναν ἄξαφνα ἐχθροὶ καὶ μισητὰ βαροῦν κ' ἐγωιστικά σπρώχονται οἱ χθεσινὸι συντρόφοι, τὰ δύδιμα, καὶ τ' ἀχώριστα ; Λέγει τὸ σῶμα τοὺς ἀσβυστοὺς καῦμοὺς τοὺς πόθους τοὺς ἀπλήρωτους, τὴν ἀδοκίμαστη χαρὰ· λέγει καὶ ἀναρρίχεται στὸ στρώμα, ψηλαφᾷ τὰ σεντόνια, σφίγγει μὲ κερένια δάχτυλα τὰ προσκέφαλα, πᾶσχοντας νὰ σφίξῃ τὸν δραπέτη ἄγγελον. Ἀπάνω τῆς σκυμμένοι, ἀχνοὶ καὶ ἀλαλοι παραστέκουν οἱ γονεῖς, ἀνίκανοι νὰ συνδράμουν τὴν κόρη στὸ χυροπάλαμα. Καὶ δὲν ἀκούεται ἄλλο τίποτα, ἄλλο δὲν κινεῖται καὶ δὲν κροτεῖ μέσα στὸ θλιμμένο δωμάτιο παρὰ τὸ ἀνάλαφρο ἀγγομαχητὸ τῆς μπεσοῦλας, σὰν νὰ εἶνε τὸ φτεροκόπημα τῆς ψυχῆς.

Ἐκείνη τὴν ὥρα μπαίνει ἓνας καὶ κράζει τὸν μπέη παράμερα :

—Ἐνας γέροντας λέγει, ἐφάνηκε στὴν Πεζούλα ἐρχάμενος ἀπὸ τὴν θάλασσα. Ἐρχεται νὰ γιαντρέψῃ τὴν μπεσοῦλα

Καθὼς τ' ἀκούει, εὐθύς ἀναγάλλιασε.

Τρέξετε γρήγορα, λέγει τοὺς ἀνθρώπους του γρήγορα νὰ μοῦ φέρετε τὸν γέροντα.

Τρέχουν ἐκεῖνο ἀστραπή, βρίσκουν ἓνα κοντὸ καὶ κακοτράχαλο γεροντάκι καβάλα σὲ μιὰ κασσέλα. Ἦταν κασσέλα κ' ἔμοιαζε σὰν χελῶνα· ἦταν χελῶνα κ' ἔμοιαζε σὰν κασσέλα. Τρέχει ὁ Μπέης, κατεβαίνει τὴ σκάλα καὶ τοῦ πέφτει στὰ πόδια.

—Ἀμὲν γέροντά μου σῶσέ μου τὸ χανουμάκι καὶ ὅ,τι θὲς ἀπὸ μένα.

—Μὴν φοβάσαι μπρέ ! τοῦ φωνάζει ἐκεῖνος ἄγρια· ὅσο εἶμ' ἐδῶ μὴ φοβάσαι ! Μόνον ἓνα πράγμα θὰ κάμῃς· νὰ πάρῃς τὴ Μπέησα καὶ νὰ φύγῃς γλήγορα ἀπὸ τὸν πύργο. Καὶ νὰ διαλαλήσῃς στὸ χωριὸ πῶς μὲ τὸ ἠλιόγυρμα οἱ χωριανοὶ νὰ κλειῶνται στὰ σπίτια τους σὺ φάμελοι γιὰ τρεῖς ἡμέρες.

Ὁ Μπέης καὶ ἡ Μπέησα στὴν ἀρχὴ δὲν

ἠθέλαν μὲ κανένα τρόπο νὰ φύγουν καὶ ν' ἀφήσουν μοναχὴ τὴν θυγατέρα τους. Μὰ ὁ γέροντας ἐπίμενε ἀκλόνητος στὸ λόγο του.

—Ἄν δὲν θέλτε εἶπε· ἀφήστε τὴν νὰ ἀποθάνῃ.

Τέλος ἔφυγαν οἱ γονεῖς καὶ ὁ γέροντας ἔμεινε ὀλομόναχος μὲ τὴν ὁμορφονιά. Ὁ γέροντας ἦταν μάγος, ἀπὸ ἐκεῖνος τοὺς μάγους πού μὲ τὸν λόγο ἔμπορουν νὰ μαρμαρώσουν τὴ θάλασσα καὶ νὰ θαλασσοῦν τὶς στεριές. Ἡ δύναμις του ὅλη καὶ ἡ μαγεία του ἦταν σ' ἐκείνη τὴν κασσέλα πού τὴν ἔκανε ὅπως ἤθελε : γοργοπόδαρο ἄλογο στὴ στεριά, τρεχαντήρι ἀφταστο στὴ θάλασσα καὶ πουλι πετούμενο στὸν ἀέρα. Εἶχε κλεισμένα μέσα τῆς ἐφτὰ φουσάτα ξωτικῶν· τὸ ἓνα φουσάτο φοβερώτερο καὶ τρομερώτερο ἀπὸ τὸ ἄλλο, Καὶ μ' ἐκεῖνα ἔλεγε νὰ γιαντρέψῃ τὴν Γκιουλχανοῦμ. Πιάνει γοργὰ καὶ ἀνοίγει τὴν κασσέλα· χύνει ἔξω ὅλα τὰ ξωτικά. Καθὼς τὰ ἔχυσεν ἔξω κάποιον βαθὺ βόγγισμα ἀντήχησε καὶ τὰ ὄρη γύρω ἄρχισαν ν' ἀλληλοχτυπῶνται σὰν δαιμονισμένα.

Ἐπέρασαν τέλος τὰ τρία ἡμερονύχτια, ἔγεινε καλὰ ἡ μπεσοῦλα. Ὅχι μόνον ἔγεινε καλὰ μὰ καὶ πλέον ὁμορφὴ καὶ γλυκειὰ καὶ δροσερὴ ἀπὸ πρωτίτερα. Οἱ δύστιχοι γονεῖς ἐκατάτητησαν τρελοὶ ἀπὸ τὴ χαρὰ τους· δὲν ἤξευραν μὲ τὴν τρόπο ν' ἀντιπληρώσουν τὸν γέροντα. Μὰ ἐκεῖνος δὲν ἐφρόντιζε γιὰ τέτοια. Ἐτσι ἤρθε· ἠθέλεν ἔτσι καὶ νὰ φύγῃ. Τάχα τὶ λόγο ἔχει κ' ἔρχεται ἢ ἀνοίξῃ στὴ γῆ καὶ πρασινίζουν οἱ κάμποι καὶ λουλουδίζουν τὰ δέντρα καὶ μεστῶνουν οἱ καρποὶ καὶ γίνονται τὰ ξερὰ χλωρὰ καὶ τὰ ψόφια ξαναζοῦν ; Ποιὰ θέλει ἀνταμοιβὴ ἀπὸ τὴ γῆ, ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, τὰ δέντρα καὶ τὰ ζωντανά ; Καμμιὰ. Ἐρχεται καὶ περνᾷ· ἔτσι ἤρθε καὶ θὰ περάσῃ τώρα καὶ ὁ Μάγος. Ἄρχισε νὰ μαυλίζει τὰ φουσάτα γιὰ νὰ τὰ κλείσῃ πάλι στὴν κασσέλα. Μὰ ἐκεῖνα δὲν θέλουν νὰ τὸν ἀκούσουν. Μαυλίζει ξαναμαυλίζει· τίποτα ! Κάπως ἐθύμωσαν μὲ τὰ λόγια του κ' ἐρρίχθησαν λυσαμένα, κάνοντας ἄνω κάτω τὸν τόπο περίγυρα. Ἄκουες φωνές, κλάματα, μοιρολόγια, βρισές, βλαστήμιες, δοντοτριξήματα μουγκρίσματα, τραγούδια, τούμπανα, βιολιά καὶ λαγοῦτα, συγκρατητὰ σφυρίγματα. Ὁ ἀέρας ἐγέμισεν ἀπὸ γλωσσες ἀόρατες, πού καθεμιὰ εἶχε καὶ τὸν σκοπὸ τῆς. Ἐκανε ἐδῶ, ἀκουες τ' ὄνομά σου ἔκανε ἐκεῖ ἔχανε τὴ σκούφια σου. Ἐσκυφτες χάρω κ' αἰσθανόσουν ἄξαφνα φοβερὴ σφίνα νὰ σοῦ χωρὶξῃ τὰ μηριὰ. Εὐρέθησαν ἀνθρώποι πού ἐγύρισαν ἡμέρα μεσημέρι θεόγυμνοι στὰ σπίτια τους. Τὰ χωριά ἐρήμαξαν οἱ κάτοικοι ἐσφιχτομανταλώθηκαν

μέσα τὰ ζωντανὰ δὲν ἔτρωγαν τὸ χόρτο τους· τ' ἀγρίμια περίφοβα ἐκλείσθησαν στὶς μωμιές τους· ἀδείασαν τὰ βουκολιὰ καὶ τὰ βαλμαδιά· καὶ τὰ γιδοπρόβατα τοῦ Σαρίγκαλου, τοῦ πλούσιου ἀρχιτέλικα τοῦ Καβομαλιὰ ἐσυνεπῆραν τὰ μαντρικὰ κ' ἐγκρεμοστακίσθησαν στὴ θάλασσα.

Ὁ γέροντας ἐπῆγε νὰ σκάση ἀπὸ τὸ θυμὸ του. Ὅλα τὰ ξώκια εἶπε, μὰ κανένα δὲν ἐπέτυχαινε. Τὰ ξωτικά ποῦ ἄλλοτε ἔτρεχαν συμμαζωχτὰ στὰ πόδια του, τώρα ἐγύριζαν κοντὰ καὶ τὸν ἐπεριγελοῦσαν, τοῦ ἔτραβούσαν τὰ γένια κ' ἐπλεκαν πλεξίδες ἄλυτες τὰ μακριὰ του μαλλιὰ. Κ' ἐκεῖνος δὲν ἠμποροῦσε νὰ καταλάβῃ τί ἔτρεχε, τάχα γιατί τὰ μάγια του ἔχασαν τόσο τὴ δύναμί τους. Ἐπεσε στὴ σκέψι καὶ ἄρχισε νὰ σκαλίξῃ μὲ τὸν νοῦ τὰ περασμένα.

—Μπρέ! εἶπεν ἔξαφνα χτυπώντας τὸ μέτωπό του.

Τώρα μόλις ἐφωτίσθηκε. Ναὶ τώρα ἐθυμήθηκε πῶς μιὰ στιγμὴ, ὅταν ἡ μπετοῦλα ἔμενεν ἀκίνητη ἐμπρὸς του, βλέποντας τὸ χυτὸ κορμὶ ἔκραξεν ἀστόχαστα:

—Μωρὲ μῆλο γιὰ δάγκωμα!

Κ' ἔσυρε τὸ τρεμάμενο χέρι γλυκὰ καὶ ἀνάλαφρα ἐπάνω της. Μὲ τοῦτο ὅμως ὁ γέροντας ἐμολύνθηκε καὶ μολυσμένου ἀνθρώπου δὲν πιάνουν τὰ μάγια ποτέ! Ἀρχισε τώρα νὰ κλαίῃ καὶ νὰ μύρεται ἀπαρηγόρητα. Τέλος ἐδεήθηκε τοῦ Θεοῦ, ἀκόμη μιὰ φορὰ νὰ πιάσουν τὰ μάγια του, γιὰ νὰ σώσῃ τὸν τόπο ἀπὸ τὰ ξωτικά. Ὁ Θεὸς τὸν εἰσάκουσε καὶ μ' ἓνα λογο συνάζει τὰ φουσατά καὶ ὀργισμένους, σὰν νὰ ἔρριχνε θανάσιμους ἐχθροὺς τὰ διασκορπίζει περίγυρα. Τρία ρίχνει στὶς Νεραϊδοσπηλιές, κάτι σταχτιές πέτρες ποῦ κρέμονται ἀπάνω ἀπὸ τὴ χούνη τοῦ Λαχιοῦ ἄλλα τρία ρίχνει στὸν Κοῦνο ψηλά στὸ Παραδείσι καὶ τὸ φοβερώτερο μὲ βρισσὲς καὶ ἀναθέματα γυρίζει καὶ τὸ ρίχνει στὸν πάτο τῆς θάλασσας ἀντίκρου στὸ Τσιρίγο.

Γι τοῦτο σὰς λέγω πῶς τὶς φουρτούνες τοῦ Καβομαλιὰ δὲν τὶς κάνουν ἀνέμοι! Ἀκοῦτ' ἐμένα· τὶς κάνουν τὰ στοιχειά!..»

Γιαννιὸς ὁ Χούρχουλας τελειώνοντας ἐγύρισε ὑπερήφανο βλέμμα, νὰ ἰδῇ καὶ νὰ χαρῇ μὲ τὴν ἐκπληξί τῶν συντρόφων του. Πρὶν ἀφαιρεμένος στὴ διήγησί του, μὲ τὰ μ' ἴτια ψηλά σὰν ν' ἀκολουθοῦσε στὸν ἀέρα τὰ πράγματα ποῦ ἐδιηγόταν καὶ τὰ φουσατά ποῦ ἐπερίγραφε, δὲν εἶδεν οὔτε τὰ χαμόγελα οὔτε τὰ κρυφονοήματα τῶν ἀκροατῶν του. Μὰ τώρα τοὺς βλέπει ὅλους γύρω να κοιμῶνται καὶ νὰ ροχαλιζοῦν. Δρόλαπας τὸν ἐπλάκωσεν ὁ θυμὸς. Μὲ τοὺς ἴσκιους λοιπὸν ἐμιλοῦσε τόσην ὥρα! Ἀναφοκοκκίνησεν, ἐτινά-

χθηκεν ὀρθὸς καὶ ἀρπάζοντας τὴ σκάλα ἠθέλησε ν' ἀνεβῆ, βρίζοντας Θεοὺς καὶ ἀνθρώπους. Ἀλλὰ οἱ ναῦτες ἐξύπνησαν τότε, ἔσκασαν δυνατὰ γέλοια, καὶ ὁ θερμιαστὴς, τὸ πειραχτήριό τοῦ Γιαννιοῦ, τὸν ἀκολούθησε φωνάζοντας του:

—Ἄλλο ἓνα Γιαννιέ!.. Ἄλλο ἓνα καὶ σώσει σου!..

A. Καρκαβίτσας

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

ΣΥΝΗΘΟΣ τῆς διήρκεσε πολλὰς ὥρας. Ἐκοιμήθη ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ὅλην τὴν νύκτα, χωρὶς νὰ κινήθῃ, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι ὑποφέρει. Ὅταν ὁ ἰατρός ἐπανῆλθε τὸ βράδυ, διέταξε νὰ τὴν ἀφήσουν ἤσυχον. Ὅταν ὅμως ἐπκνήλθε τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ πρῶτον ἤρχισε νὰ ἀνησυχῇ. Ἐδοκίμασε νὰ τὴν ἐξυπνήσῃ μὲ κάθε τρόπον, χωρὶς ὅμως κανέναν ἀποτέλεσμα. Ὁ ὕπνος τῆς διήρκεσεν ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν. Καὶ μόνον, ὅταν τὸ βράδυ τὴν ἔβλεπεν εἰς ἓνα ζεστό, πολὺ ζεστὸ λουτρό ἐξύπνησεν. Ἡσθάνθη τὸν ἐκυτόν της πολὺ κλιλίτερν. Μία ψυχικὴ ἠτύχη τριάντα ἐξ ὥρων, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν εἶχε σκεφθῆ τίποτε, τῆς ἔδωκε δυνάμεις. Ἐζήτησεν ἀμέσως τροφήν. Ἐρχε μὲ ὄρεξιν καὶ ἤπιε ἓνα ποτήρι ἐλαφρὸ κορσι Δεκελείας.

Ὁ ἰατρός, ὁ ὁποῖος παρηκολούθει μὲ ἀγωνίαν τὰς μεταπτώσεις αὐτὰς τῆς κόρης καὶ ὁ ὁποῖος εἶχε δικτάζει ἀπόλυτον μόνωσιν, τὴν ἐπέβλεπε, χωρὶς νὰ φαίνεται, κρυμμένος ὀπίσω ἀπὸ ἓνα παρὰβάν.

Ἡ βραδεὶὰ ἦτο ἤσυχη, ἤρεμη, καὶ ἓνα ἀεράκι δροσερὸ ἐκινούσε τὰ φύλλα τῶν δένδρων εἰς ἓνα κρυφοψιθύρισμα ἀρμονίας καὶ καλωσύνης τῆς φύσεως. Κανένα φῶς ἀδιάκριτον δὲν ἐφώτιζε τοὺς ἀγρούς κάτω, οἱ ὁποῖοι ἀπέδιδαν τὴν δυνατὴν ὁσμὴν τοῦ φρεσκοκομμένου σανοῦ, τὴν τελευταίαν αὐτὴν τιοῦν τῆς γῆς ὅπου ἐκοπίασε πολὺ καὶ ἄρμεξε τοὺς γεμάτους χυμούς ζωογόνους διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου κόλπου τῆς.

Ἡ μυρωδιὰ αὐτὴ ἦτον ὅλο δυνάμεις διὰ τὴν πονεμένην ψυχὴν τῆς Ἄννας. Ἦταν ὡς κἄτι τονωτικὸν τὸ ὁποῖον μεθ' τὸν ἀνθρώπον, ὅπως καὶ τὰ ζῶα, τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ποῦ ἡ γῆ σκορπίζει μυρωδιὰς λουλουδιῶν καὶ χυμούς κερποφόρων δένδρων καὶ σταύλων πυκνοῦ ἀνασασμούς.

Ἡ κόρη ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ κρεβάτι της καὶ

ἐπλησίασε τὸ παράθυρον. Ἐφάνη ὡς νὰ ἤθελε νὰ ρουφήξῃ τὸ ἄρωμα ἐκεῖνο, τόσον δυνατὰ καὶ μὲ τόσην ἀνέπνευσεν ἀπόλαυσιν. Καὶ ἔπειτα ἔσκυψεν ἀπὸ τὸ παράθυρον ἔξω καὶ εἶδε δεξιά καὶ ἀριστερά, ὅταν νὰ ἤθελε νὰ ἐννοήσῃ ποῦ εὐρίσκετο, νὰ ἐνθυμηθῇ ἀπὸ τὸν τόπον, τί τῆς εἶχε συμβῆ ὅλες αὐτὲς τῆς ὥρας τῆς ἀνυπαρξίας, ποῦ τὴν ἐχώριζαν ἀπὸ τὸ παρελθόν. Εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐφάνη, ὅτι εὐρίσκετο εἰς τὸ Μαρούσι. Δένδρα, ἀγροί, βουνὰ καὶ εἰς κάποιαν ἀπόστασιν κυπαρίσσια ποῦ ἐκινούσαν τῆς μαῦρες καὶ σουβλερές κορυφές των εἰς τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου. Ἀλλὰ τὸ σπῆτι, ποῦ ἔμενε, ἦτο ὑψηλὸ καὶ εἰς ἀραιὰς ἀποστάσεις ἄλλα σπῆτια ὑψηλὰ ἀσπρίζαν μέσα εἰς τοὺς κήπους ἢ καὶ κάτω ἀπὸ τὸν σκοτεινογάλλον οὐρανόν. Καὶ εἰς τὸ Μαρούσι τὸ σπῆτι ὅπου ἔμενε ἦτο χαμηλὸ καὶ γύρω του ἦσαν σπαρμένα ἄλλα χωριάτικα σπιτάκια. Τότε σιγὰ, σιγὰ ἄρχισε νὰ ἐνθυμῆται. Ἀλλὰ εὐθύς, ὡς ἡ ἐνθύμησις νὰ τῆς ἔκανε μεγάλο κακὸ, ὡς νὰ τὴν ἐτρόμαξε, ὡς νὰ τὴν ἐφόβιζε, ἔφερε τὰ χέρια της εἰς τὰ μάτια της, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὰ ἐμποδίσῃ νὰ ἰδοῦν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ πνεῦμα της. Μόνῃ της μὲ δύνειμιν, μὲ πείσμα, μὲ πόνον ἐξεφώνησεν: Ὅχι δὲν θέλω νὰ θυμηθῶ, δὲν θέλω νὰ θυμηθῶ. Δὲν πρέπει, δὲν πρέπει. Καὶ τρομαγμένη ἐκάθισεν εἰς μίαν καρέκλα ποῦ εὐρίσκετο κοντὰ της καὶ ἐστήριξε τὸ μέτωπόν της εἰς τὰ δύο της χέρια. Ἐὰν κανεὶς ἄλλος εὐρίσκετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸ δωμάτιον θὰ ἤκουε τοὺς παλμούς τῆς καρδιάς τοῦ γιαιτροῦ, ὁ ὁποῖος ὑπέφερον, ὅσον δὲν εἶχεν ὑποφέρει εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Τὸ κορίτσι ἐκεῖνο τὸ μισόγυμνο, τὸ λεπτό, τὸ διαφανές, μέσα εἰς τὸ ὑποκάμισό του, ποῦ ἔμοιαζε ὅταν ἐξώφυλλο κρίνου, ποῦ ἀφίνει νὰ βγαίνουν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἡ λευκότητες τοῦ λουλουδιοῦ, ὁ δυστυχὴς αὐτὸς ἀνθρώπος τὸ ἀγαποῦσε, τὸ ἐλάτρευε. Ἀλλὰ ἡ λατρεία του δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὴν ὠφελήσῃ εἰς τίποτε. Ἐὰν μόνον ἡ Ἄννα ὑπετεύετο τί συνέβαινεν εἰς τὴν ψυχὴν του βεβαίως θὰ τὸν ἐμίσουσε καὶ αὐτόν. Ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν σκέψιν αὐτὴν τὸν ἀπέσπασεν ἡ κόρη, ἡ ὁποία διὰ μιᾶς ἄρχισε νὰ μονολογῇ δυνατὰ: Εἶμαι νέα καὶ πρέπει νὰ ζήσω. Καὶ πρέπει νὰ παλαίσω καὶ νὰ νικήσω. Εἶμαι νέα, μόλις δέκα ἐξ ἡρόνων, εὐρίσκομαι ἀκόμη εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ζωῆς. Δὲν πρέπει δὲν θέλω νὰ ἀποθάνω. Θὰ ζήσω, θὰ ζήσω». Ἐφάνητο ὅταν τὸ ἐνστικτον τῆς ζωῆς νὰ ἐξυπνοῦσε μέσα της παντοδύναμον, καὶ νὰ ἀπαίτουσεν ἀπὸ αὐτὴν νὰ σωθῇ, νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς νόμους του καὶ εἰς τὴν δυνάμειν του. Καὶ μαζὴ μ' αὐτὸ ἐξυπνοῦ-

σεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἡ συνείδησις τῆς ὠραιότητός της, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ὄπλου, τὸ ὁποῖον, ἂν ἔως τώρα εἶχε στραφῆ ἐναντίον της, ἀκριβῶς διότι δὲν ἐγνώριζε τὸν κόσμον, ἠμποροῦσεν ὅμως νὰ γίνῃ δυνάμεις μεγάλη καὶ νὰ τὴν σώσῃ καὶ νὰ τῆς χαρίσῃ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαράν.

Οἱ ζωηροὶ μονόλογοι της ἔπαυσαν διὰ μιᾶς, ἐνῶ αἱ νεώτεροι αὐταὶ σκέψεις ἐπλημμυροῦσαν μέσα εἰς τὸ μυκλὸ της. Ἐσηκώθη, ἔβλεπε τὸ φῶς της καὶ ἤρχισε νὰ βλέπῃ τὸ πρόσωπόν της μέσα εἰς ἓνα μικρὸν καθρέπτην, ποῦ ἐκρέμετο ἐπάνω ἀπὸ τὸν νιπτῆρα της. Καὶ ἀφοῦ προσήλωθη ἀρετὰ εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτὴν, ἔσβυσε τὸ φῶς της καὶ σὰν φοβιτμένη ἔτρεξεν εἰς τὸ κρεβάτι της.

Ὁ ἰατρός σιγὰ σιγὰ ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιον, τοῦ ὁποῖου τὴν θύραν ἐσκέπαζε τὸ παρὰβάν. Ἐνόμισεν ὅτι ἡ στιγμὴ ἦτο κατάλληλος διὰ νὰ τὴν ἐξετάσῃ μίαν φορὰν ἀκόμη καὶ νὰ ἰδῇ ποῖαν ἐπιρροὴν εἶχαν αἱ νεώτεροι αὐταὶ σκέψεις της εἰς τὴν γενικὴν της κατάστασιν. Ἐπέρασεν εἰς τὸν διάδρομον, καὶ ἔπειτα ἤρχισε νὰ περιπατῇ δυνατὰ, ὡς νὰ εἶχε φθάσει τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ἄνοιξε τὴν θύραν μὲ πολὺν θόρυβον, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἄναψεν ἀποτόμως τὸ ἠλεκτρικόν. Ἐπλησίασεν εἰς τὸ κρεβάτι τῆς ἀσθενοῦς, τὴν ἐκκλησπέρισε φυσικώτατα καὶ τῆς εἶπε κρητῶν τὸ χέρι της μέσα στὰ δικά του, τὰ ὁποῖα ἔτρεμν λιγάκι.

Λαμπρά! Τὸ ἐπερίμενα αὐτό. Ἡ νεότης εἶναι τὸ μεγαλείτερον γιαιτρικόν. Τελείωσε κ' αὐτό, κορίτσι μου. Ἐθεραπεύθης ἐντελῶς. Αὔριον νὰ σηκωθῆς. Ἄν θέλῃς, μένης μίαν δυὸ ἡμέρας ἐδῶ, ἂν θέλῃς, φεύγῃς.

Ἡ Ἄννα τὸν ἔβλεπε καὶ ἐφάνητο ὅταν νὰ ἠσθάνετο πόσον τὴν ἀγαποῦσε καὶ πόσον εὐτυχὴς ἦτο ποῦ τὴν εὕρισκε καλλίτερν. Ἦτο καλὸς ἀνθρώπος ὁ γιαιτρός καὶ τῆς εἶχεν ἄλλοτε προτείνει νὰ τὴν πάρῃ ὡς ἀνχγνώστριαν. Καὶ ἡ κ. Μοίρα τὴν ἀπέτρεψε τότε, δῆθεν διὰ νὰ τὴν προστατεύσῃ ἀπὸ τῆς κακολογίας τοῦ κόσμου. Μέσα εἰς τὸ μυκλὸ της ἐγενώντο ἀμέσως καὶ ἔξαφνα νέα σκέψεις. ὦ! ἂν εἶχε ἓνα συγγενῆ ὅταν τὸ γιαιτρό. Πόσο ἤσυχν θὰ ἐζοῦσε καὶ πόσον ἀσφαλισμένη θὰ ἦτον ἀπὸ κάθε δυστυχίαν. Καὶ ἀπότομα τοῦ εἶπεν: Ποῦ θὰ πάω, γιαιτρέ, ὅταν φύγω ἀπ' ἐδῶ· γιὰ νὰ μὴ ἀρρωστήσω πάλιν;

Ὁ γιαιτρός αἰσθάνθηκε ὅταν ἓνα κύμα αἵματος νὰ ἀνέβαινεν εἰς τὸ κεφάλι του. Τὸ βλέμμα της τοῦ ἐφάνη τόσον περίεργον, τόσον ἀλλοιω-

τικο, ὥστε τὰ ἔχασε καὶ δὲν εἴξευρε τί νὰ ἀπαντήσῃ.

Ἄφησε γιὰ αὔριον τὴν σκέψιν αὐτὴν, τῆς εἶπε. Ἐδῶ ἤμπορῆς νὰ μείνης ὅσον θέλης. Ἄν σοῦ εἶπα ὅτι ἤμπορῆς νὰ φύγῃς, τὸ εἶπα ἀπὸ τὴν χαρὰν μου ποῦ σὲ ἤβρα τόσο κλά. Κοιμήσου τώρα, παιδί μου, καὶ αὔριον σκεπτόμεθα μαζὴ. Καὶ τῆς ἐχάδεψε τὰ μαλλιά μὲ δειλίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ μεγάλην συγκίνησιν.

Ἐκείνη ἐπῆρε τὸ γεροντικὸ χέρι μὲ εὐγνωμοσύνην, τὸ ἔσφιξε μὲ ἀγάπην καὶ τὸ ἔφερον εἰς τὰ χεῖρα της. Ναί, θὰ σκεφθῶμεν μαζὴ, εἶπε. Καλὴν νύκτα, γιατρέ. Καὶ ἐγύρισε πρὸς τὸ ἄλλο μέρος.

Ὁ γιατρός ἔαβυσε τὸ ἠλεκτρικὸν καὶ ἐξῆλθε περιπατῶν δυνατὰ, ὅπως ὅταν εἶχεν ἔλθει. Εἰς τὴν κλινικὴν ὅλοι ἐκοιμῶντο τὴν ὥραν αὐτὴν πλὴν τοῦ ἱατροῦ τῆς ὑπηρεσίας καὶ μιᾶς νοσοκόμου. Ἀφήσατέ τὴν μόνην ἀπόψε, εἶπε Ἡ μοναξιά εἰς τὴν κατάστασίν της εἶναι εὐεργετική. Καὶ αὔριον νὰ μὴν εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἐκτὸς ἐν ζήτησιν τίποτε.

Ὅταν τὴν ἄλλην ἡμέραν περὶ τὰς ἔνδεκα ἢ ἄμαξα τοῦ καθηγητοῦ ἐσταμάτησεν εἰς τὴν πόρτα τῆς κλινικῆς, ἡ Ἄννα κτενισμένη, ντυμένη, ἐτοιμὴ εὐρίσκειτο εἰς τὸ παράθυρον. Ὁ ἱατρός ἴδων νὰ ἐμάντευσεν ὅτι τὸν ἐπερίμενον ἐκεῖ, ἐστράφη πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ τὴν ἐχαιρέτησε μὲ τὸ καλλίτερόν του μειδίαμα. Πέταχτός, ζωηρός, σὺν νὰ ἀποκτοῦσε ἔξαφνα πτερὰ εἰς τὰ πόδια, ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ κουπέ του, διεσκέλισε τὰ σκαλοπάτια τῆς μεγάλης θύρας καὶ εἰσῆλθεν.

Ἡ Ἄννα ἠσθάνθη τὴν καρδιά της νὰ κτυπᾷ μὲ ὀρμήν, σὺν κάτι νὰ ἐπτερούγιζε μέσα της. Περίεργον! Ἡσθάνετο πάλιν ὅτι εἶχεν αἰσθανθῆ ἄλλοτε, ὅταν ἐβλεπε τὸν Στέφαν. Τί τῆς συνέβαινε λοιπόν. Καὶ πῶς διὰ μιᾶς ὁ Στέφαν ἐσθυσεν ἀπὸ τὴν ζωὴν της, ἀπὸ τὰς σκέψεις της, ἀπὸ τὴν ψυχὴν της. Πῶς τῆς ἐφαίνετο τόσο ξένος, τόσο μακρυνός, τόσο ἀδιάφορος!

Ἐπερίμενε, ἐπερίμενε καὶ ὁ ἱατρός δὲν ἐφαίνετο. Ἡ καρδιά της ἔσφιγγε καὶ σχεδὸν ἦτον ἐτοιμὴ νὰ κλαύσῃ.

Ὅτε αὐτὸς λοιπὸν δὲν τὴν ἀγαποῦσεν, ὅπως τὸ εἶχε πιστεύσει, ὅπως τὸ εἶχε φαντασθῆ. Καὶ τῆς ἐφάνη διὰ μιᾶς σὺν νὰ ἐγένετο καὶ πάλιν μία τελεία ἐρήμωσις γύρω της. Μόνον ἡ μητέρα της καὶ ἡ μπαμπά Μάρω τῆς ἔμεινε. Ἀλλὰ ἐντρέπετο, ἠσθάνετο φρίκην καὶ ἀπελπισίαν διὰ τὴν ζωὴν τὴν πτωχικὴν, τὴν πρόστυχην ποῦ θὰ ζοῦσε καὶ πάλιν μαζὴ των. Ἐπειτα ἡ ἀγάπη των δὲν τῆς ἔφθανε πλέον.

Ἦθελε νὰ αἰσθάνεται μίαν ἰσχυρὰν ἀγάπην, ποῦ θὰ τὴν ἐπροστάτευε καὶ θὰ τὴν ἐβοηθοῦσε νὰ ζήσει.

Ἀντίκρου εἰς τὸ παράθυρόν της, εἰς τὸν κήπον τῆς κλινικῆς ὑψόνετο ἕνας πλάτανος, μὲ κορμὸν γεμάτον ρόζους καὶ μὲ κλαδιὰ καὶ φύλλα ξηροκίτρινα. Μιὰ ὄμορφη κίτρινη τριανταφυλλιά εἶχε περιπλεχθῆ καὶ ἐξαπλώνετο ὡς ἐπάνω εἰς τὰ κλαδιὰ του μὲ πλῆθος ὠραία τριαντάφυλλα. Ἡ κόρη ἐβλεπε τὸ δένδρον καὶ τὸν μυρισμένον θάμνον καὶ μέσα εἰς τὸ μυκλὸ της ἐγένετο μίαν περίεργος σύγκρισις. Τάχα ἡ ὠραία τριανταφυλλιά θὰ ἐμεγάλωνε καὶ θὰ ἀνθίζε ἔτσι, καὶ θὰ ἐγένετο τὸ στολίδι τῆς φύσεως ποῦ ἦτο, ἂν ὁ γέρω πλάτανος δὲν ἐστήριζε τὴν τρυφερότητα τοῦ λεπτοῦ κορμοῦ της καὶ τῶν ἐλαστικῶν κλαδιῶν της;

Αὐτὰ ἐσκέπτετο, ὅταν ὁ γιατρός ἐμπῆκε λιγάκι κατσοφιασμένος καὶ ἀπότομος. Ἡ Ἄννα τὰ ἔχασε. Τί εἶχε συμβῆ καὶ γιατί ὁ γιατρός ποῦ τὴν εἶχε χαιρετίσει μὲ τόσην καλωσύνην, εἶχεν ἀλλάξει ἔτσι;

— Ἦλθεν ἐδῶ σήμερον ὁ βοηθός; ἠρώτησε.
— Ναί. Ἦλθεν, εἶπεν ἡ κόρη, ἴσως νὰ ἠσθάνετο ὅτι ἦτο ἔνοχος.

— Τὸν ἐζήτησες ἐσύ; ἠρώτησεν ὁ γιατρός.
— Ὅχι. Εἶχα κτυπήσει γιὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἦλθεν ὁ γιατρός.

Καὶ ἔμεινε πολλὴν ὥραν μαζὴ σου; ἠρώτησε μὲ ἀγωνίαν ὁ γέρω. Γι' αὐτὸ λοιπὸν εἶχες στολισθῆ καὶ εἶχες γίνεαι τόσο ὄμορφη, εἶπε, γλήγωρα, γλήγωρα, ἴσως νὰ εἶχε μετανοήσει, διότι εἶπεν.

Ὅχι, εἶπεν ἡ Ἄννα, ἡ ὁποία ἐνόησεν ἀμέσως τὴν σκέψιν τοῦ εὐεργέτου της. Ὅχι.

Τὸ πρόσωπον τοῦ ἱατροῦ ἐφωτίσθη καὶ ἔγεινε καὶ πάλιν καλόν. Ἐθύμωσα, γιατί ξέρω ὅτι οἱ κύριοι αὐτοὶ εἶναι κακοὶ γιατροὶ γιὰ τὰ νέα καὶ ἔμμορφα κορίτσια, εἶπε. Καὶ ἐφοβήθηκα μήπως ἡ παρουσία του μᾶς ἐπερίπλεκε τὰ πράγματα, τώρα ποῦ ἤρχισες νὰ καλλιτερεύῃς.

— Μισῶ τοὺς νέους, εἶπεν ἡ Ἄννα.
Ὁ γιατρός τὴν εἶδε μὲ ἐκπληξιν. Ἐσηκώθη, τὴν ἐπλησίασε καὶ τὴν ἐκύτταξε μέσα εἰς τὰ μάτια; Ἐχεις δίκιο τῆς εἶπε. Ἡ νεότης εἶναι σκληρὰ καὶ ἀκαρδῆ. Καὶ πῶς εἴμεθα σήμερον; Νομίζω ὅτι χθὲς βράδυ ἦτον καλλίτερα.

Ἡμῶν πολὺ καλλίτερα σήμερον, εἶπεν ἀποφασισμένη. Μόνον ὁ θυμός σας μὲ ἐτάραξε καὶ μὲ κάμνει νὰ ὑποπέρω.

Μπα! εἶπεν ὁ γιατρός. Μὴν προσέχῃς εἰς τοὺς γεροντικούς θυμούς, παιδί μου. Οἱ γέροι εἶναι γκρυνιάρδες, παράξενοι, ἀλλ' ὄχι κακοί.

— Δὲν εἶσθε γέρων, εἶπεν ἡ Ἄννα μὲ δειλίαν. Καὶ τὸν ἐκύτταξε μὲ μάτια γεμάτα ἀφροσίων καὶ λατρείαν.

— Ὁ ἱατρός δὲν ἤμποροῦσε νὰ πιστεύσῃ εἰς ὅ,τι ἐβλεπε. Τὸ κορίτσι αὐτό, τὸ ὅποιον παρ' ὀλίγον νὰ ἀποθάνῃ τρεῖς ἡμέρας πρὶν ἀπὸ ἕνα προδοθέντα ἔρωτα, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἀναζοῦσεν ἔξαφνα μὲ ἐντελῶς νέα καὶ ἀπίστευτα αἰσθηματά. Ἦρχισε νὰ φοβῆται, νὰ ἐλπίζῃ, νὰ τρέμῃ, νὰ ἀγωνιᾷ. Ὅ,τι ἐποθοῦσεν εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν, χωρὶς νὰ θέλῃ καὶ νὰ τὸ ὁμολογήσῃ οὔτε εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του, τὸ ἐβλεπε σχεδὸν νὰ πραγματοποιηθῆται.

Κ. Παρρὲν

ΑΙ ΚΥΡΙΑΚΑΙ ΤΗΣ κ. ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ ΑΔΑΜ

Εἰς τὴν ἑπαυλιν τῆς μονῆς τοῦ Gif, ἡ κ. Ἰουλιέττα Ἀδὰμ ἐδέχθη τὰς Κυριακάς ὅλης τῆς θερινῆς περιόδου. Ἡ ἀπομάκρυνσις της κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπὸ τὸ Παρίσι δὲν ἐμείωσε τὸν κύκλον τῆς ἐκλεκτῆς κοινωνίας τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία ἐθεωροῦσε τιμὴν της νὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς φίλους τῆς ἐπιφανοῦς γυναικός. Ὅλοι οἱ ἐπισκέπται τοῦ μεγάρου τῆς ὁδοῦ Juliette Lambert ἔτρεξαν εἰς τὰς Κυριακάς αὐτὰς ὑποδοχὰς τῆς τόσον ποιητικῆς αὐτῆς ἐξοχικῆς διαμονῆς.

Διὰ νὰ ἀναπαυθῆ ἀπὸ τὸ μακρὸν φιλολογικὸν καὶ πολιτικὸν της στάδιον ἡ ἐκλεκτὴ συγγραφεὺς καὶ πατριώτις καὶ ἀκούρατος ἀπόστολος τῶν γενναίων ἰδεῶν ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν ἑπαυλιν τῆς παιδιάδος τῆς Chevreuse, τὴν τόσον πολῦτιμον διὰ τὰς φιλολογικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς ἀναμνήσεις της.

Εἰς τὴν ποιητικὴν αὐτὴν γωνίαν, τὴν περιστιχισμένην ἀπὸ τείχη καὶ ὀδοντωτὰς ἐπάλλξεις φρουρίου, ἡ παράδοσις ἔχει πλέξει φανταστικὰς ἱστορίας διὰ τὸ μαγεμένο αὐτὸ παλάτι, εἰς τὸ ὅποιον ἡ καλογρηὸς τοῦ Μεσαίωνος ἔθαπταν τὰ κάλλη καὶ τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ὄνειρά των.

Εἰς τὴν Θεβαΐδα αὐτὴν τοῦ παλνοῦ καιροῦ ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἐλείψεν οὔτε ἡ μαγευμένη καὶ θαυματουργὸς πηγὴ, οἱ μυημένοι ἐβλεπαν εἰς ὠρισμένας ὥρας καὶ φαντάσματα ἀκόμη.

Σήμερον μία ἡσυχία ψυχικὴ καὶ μία ἠδονικὴ ἀνάπαυσις περιβάλλει τὸ μέγαρον μὲ τὰς δροσερὰς σαλόνας καὶ μὲ τὰ ἀνθισμένα παρτέρια, τὰ ὅποια ἐνίκησαν τὰ χιόνια καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῶν περασμένων χρόνων. Ἐκεῖ κάθε δόξα καὶ ἐξοχότης φιλολογικὴ, εἴτε γαλλικὴ, εἴτε ξένη ἔχει ἐλευθέραν τὴν εἰσοδὸν καὶ περνᾷ στιγμὰς ἐντελῶς ὑπερόχου καὶ ἐξαιρετικῆς ἀπολαύσεως. Ἐκεῖ συναντῶνται καὶ οἱ νέοι, οἱ ὅποιοι ἀντλοῦν ἐλπίδας καὶ διδάγματα εἰς μίαν μακρὰν ζωὴν ἐπιμόνου ἐργασίας καὶ θάρρους καὶ θελήσεως τῆς πάντοτε νέας καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν ἐπιφανοῦς γυναικός.

Καὶ ἄνδρες πολιτικοὶ καὶ φιλόσοφοι ἀνήκοντες εἰς ὅλας τὰς φυλάς καὶ ἀποτελοῦντες τὴν παγκόσμιον δόξαν ἀφηναν τακτικά, κάθε ὀκτῶ ἡμέρας τὸ κουραστικὸν Παρίσι καὶ ἀπήλαυσαν τὴν χαρὰν τῆς ἐξοχῆς ὑπὸ τὴν γλυκεῖαν καὶ αὐστηρὰν γοντείαν τῆς γυναικός αὐτῆς, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ εἶναι βιβλίον γεμᾶτο ἀπὸ σπαρταριστὰς ἐντυπώσεις, ἀπὸ δρασιν πολιτικὴν ἀκούραστον, ἀπὸ ὅ,τι τέλος ἐπεδίωξε, κατάρθωσε καὶ ἐπέτυχε εἰς τὴν πατρίδα της.

Ἡ κ. Ἀδὰμ θὰ μείνῃ πάντοτε εἰς τὴν ποιικίαν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐπαύλεως αὐτῆς ἢ ψυσιονωμία ἢ μᾶλλον ἐξέχουσα καὶ ἡ μεγάλη καὶ χειραφετημένη ψυχὴ, ἡ ἐτοιμὴ εἰς πόλεμον ἢ εἰς ἀγάπην καὶ θαυμασμὸν, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων εἰς ἃς ἀνταγορεύεται τὸ διπλοῦν ἰδεῶδες της τοῦ κόσμου, δηλ. τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος καὶ τῆς φυλῆς της καὶ τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ καλοῦ ὑπὸ ὅλας αὐτοῦ τὰς μορφάς. **A.B.**

ΤΟ ΜΕΤΡΗΜΑ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ

A'

ΒΡΑΝΩ Σ' ΕΝΑ κρεβάτι στολισμένο μὲ κόκκινα μεταξωτὰ παραπετάσματα, ἡ εὐγενὴς κόμησσα τοῦ Κλαρενβάλ, κεῖται ἐτοιμοθάνατη. Τὸ βασιανισμένο σῶμά της ἀρχίζει νὰ αἰσθάνεται τὸ φοβερὸ κρῶ ποῦ ἔρχεται ἀπὸ τὸν κάτω κόσμον καὶ τὰ ἀδύνατα χεῖρα της ξεφτοῦν, μὲ κίνημα τρέλλας, τὸ χρυσὸ ὄφρασμα τῶν σκεπασμάτων της, τὰ ὅποια ἔχουν ἐπάνω κεντημένα μεγάλα οἰκόσημα.

Ὁ κόμης τοῦ Κλαρενβάλ, ὁ τρομερὸς καὶ μελαγχολικὸς σύζυγος, ἄνθρωπος ὡς σκράντα χρόνων, τὸν ὅποιον ἡ ζωὴ τοῦ πολέμου ἔχει μαυρίσει, στέκεται ἐμπρὸς της καὶ τὸ φῶς τοῦ δύνοντος φθινοπωρινοῦ ἡλίου, τοῦ ὁποίου ἡ τελευταῖα ἀχτίτις πέφτουν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρον μέσα στὴ κάμαρα, σὺν πεθαμένα φύλλα, τὸν κάνει νὰ φαίνεται τόσο φοβερός καὶ τόσο μακρὸς, ὥστε ἡ καρδιά νὰ παύῃ νὰ χτυπᾷ στὴ θέα του. Κοντὰ στὰ πόδια του κάθεται ὁ πιστὸς κυνηγετικὸς σκύλος του, ὁ ὁποῖος περισσότερον εὐσπλαγγνος ἀπὸ τὸν κύριόν του, λυπεῖται νὰ βλέπῃ νὰ ὑποφέρῃ ἔτσι ἡ κυρία του.

— Ναί, ἀμάρτησα, στρατηγέ, ψιθυρίζει ἡ ἐτοιμοθάνατος πυργοδέσποινα, καὶ ὁ πνευματικὸς μου μὲ δικτάσσει νὰ ἐξομολογηθῶ εἰς σέ, διότι σύ μόνος μπορεῖς νὰ μὲ συγχωρήσῃς καὶ νὰ μοῦ ἀνοίξῃς τὴν πόρτες τοῦ παραδείσου. Χωρὶς τὴν ἰδικὴν σου συγχώρησιν θὰ εἶμαι γιὰ πάντα καταδικασμένη. . . Λυπήσου τὴν ψυχὴν μου! Μοῦ μένει ἀκόμη ἐλαχίστη ζωὴ, σοῦ τὴν προσφέρω. Ἡ δικαιοσύνη σου ἔς μὴ λυπηθῆ τὸ

σώμα μου. Ίδου ο πιστός σκύλος σου διάταξε των να με πνίξει ή αν προτιμάς πνίξουμε με τα ίδια μαλλιά μου! Έχεις ακόμη ολίγο καιρό να βασανίσης το σώμα μου... αλλά σώσε την ψυχήν μου... Συγχώρησέ με!

Η κόμησσα του Κλαρενβάλ κάμνει νέαν προσπάθειαν, σηκώνεται στο κρεβάτι της και με κόπο κρατεί με τα αδύνατα χέρια της τής βαρειές καστανές της πλεξίδες.

— Στρατηγέ, εξακολουθεί με φωνήν απελπισμένην, λυπήσου με! Η κόρη σου... ή Έμεράνς, είνε το παιδί του καταραμένου αστρονόμου, τον όποιον έφερες εδώ από την Νεάπολιν, έπειτα από τον πόλεμον, του ανθρώπου εκείνου που ήτο τόσο γλυκός... και τόσο πονηρός, ο όποιος εδιάβαζε την τύχην μας εις τα άστρα και ο όποιος με εδίδαξε το εγκλημα, διαβάζοντας μέσα στα μάτιά μου. Αρχοντά μου, έχω το θάρρος να αποθάνω... δόσε τέλος στην άθλιαν ζωήν μου.

— Η Έμεράνς, παιδί του αστρονόμου! έπιναλαμβάνει άργά, άργά, ο κόμης του Κλαρενβάλ. Έπειτα με ένα φοβερόν κίνημα χτυπά ένα μετάλλινον άγγειον, το όποιον αφίνει ήγον φοικώδη. Ο μικρός ακόλουθος παρουσιάζεται άμέσως τρομαγμένος, ένθ συγχρόνως επανέρχεται ο ιερεύς με το κεφάλι σκυμμένο κρατών το άγιον μύρον.

— Πές εις την δεσποινίδα να έλθη εδώ, προστάζει ο κόμης, χωρίς να γυρίση να ιδή την γυναίκα του, ή όποια τρέμει από φοίκην.

Σχεδόν άμέσως, όπως θα εφαινετο μέσα σε τάφο μία φωτεινή ακτίνα τής ανοίξεως, έρχεται ή Έμεράνς. Είνε μία λεπτοκαμωμένη κόρη δέκα έπτά χρόνων, ντυμένη ολόασπρα. Τα μαλλιά της πλεγμένα πλεξίδες, πέφτουν επάνω στο στήθος της σαν χρυσός ποταμός; Το πρόσωπό της το εκτάκτως ώχρο, είνε σαν λευκό άνθος άνάμεσα εις δύο φωτεινές ακτίνες, και τα μάτια της τα γεμάτα δάκρυα, έχουν τας λάμψεις που κάνει το νερό, όταν πέφτη επάνω στο φίλντισι. Είνε τόσο άσπρη ολόκληρη και τόσο φωτεινή, ώστε φοβίζει και τον ήλιο, που μπαίνει από το παράθυρο και φαίνεται αυτή μονάχη, ή άγνή κόρη, το μοναδικό φως του σκοτεινού εκείνου δωματίου.

Δεσποινίς, είπε τέλος ο κόμης του Κλαρενβάλ, αφού πρώτα την εθαύμασε, άκουμπώντας επάνω εις τον ώραιο ώμο της το βαρύ χέρι του δεσποινίς, ή έτοιμοθάνατη μητέρα σου πρό ολίγου μου ώμολόγησε το φοβερώτερον όλων των εγκλημάτων. Είπέ της λοιπόν εκ μερους μου, συ ή κόρη του αστρονόμου, συ ή καταραμένη, ότι δεν θα την συγχωρήσω, παρὰ τότε μόνον,

όταν συ θα μάθης ακριβώς τον αριθμόν όλων των άστρων του ουρανού. Από σήμερα κάθε βράδυ θα σε οδηγούν εις το ύψηλότερον μέρος του πύργου, όπου άλλοτε εύρίσκοντο τα έργα-λεια του πατέρα σου, και εκεί χειμώνα και καλοκαίρι, χωρίς κρεβάτι, χωρίς κάθισμα, θα μένης μονάχη με τα άστρα, τα όμοια σου, έως ότου ήμπορέσης να μου δώσης τον ακριβή των αριθμόν. Δυστυχία εις τους ανθρώπους του σπιτιού μου, οι όποιοι θα σου φέρουν ένα σκέπασμα ή θα σκεφθούν να σε ελευθερώσουν.

Μουμουρίζων ακόμη ο κόμης του Κλαρενβάλ απομακρύνεται με βήμα σταθερόν, και ο μοναχός έντρομος, γονατίζει και προσεύχεται.

Πάντοτε όρθή με το κεφάλι ύψηλά, το βλέμμα υπερέφρανον, ή Έμεράνς ανοίγει τα χέρια της από πάνω το κρεβάτι της μητέρας της, όπου εκείνη ξεψυχά και φωνάζει με χαρούμενην άγγελικην φωνήν:

— Πήγαινε ήσυχη προς τον Πλάστην, μητέρα μου! Θα συγχωρηθής, διότι όρμίζομαι να μετρήσω ένόςω ζω όλα τα άστρα του ουρανού!

Από την πένθιμην εκείνην ήμέραν κάθε βράδυ, δύο υπηρέται ώπλισμένοι, κρατούντες δάδες αναμμένες, οδηγούν την νέαν κόρην εις τον πύργον, και κρύβουν το πρόσωπόν των πίσω από τα χέρια των δια να μη φαίνονται, ότι κλαίουν· και εκείνη κάθε βράδυ με νέον θάρρος ανεβαίνει εκεί επάνω, όπως το πουλάκι πηγαίνει με χαρά μέσα στη φωλιά του επάνω εις την κορυφήν του δένδρου.

Εκει επάνω οι υπηρέται, αφού εξετάσουν καλά όλα δια να μην ύπαρχη τίποτε, κλειδώνουν καλά την πόρτα κατά διαταγήν του φοβερού κυρίου των. Αφού μένει μόνη ή Έμεράνς γονατίζει, σφίγγει τριγύρω της τα φορέματά της και γυρίζοντας προς το μέρος τής Ανατολής, προσεύχεται... και έπειτα αρχίζει την φοβεράν άπαρίθμησιν, την τόσο μωράν! Το παιδί δεν άμφιβάλλει. Θα μάθη τον αριθμόν. Διατί να άμφιβάλλη δια τον Θεόν! Αρχίζει το έργον της και σημειώνει με ακρίβειαν επάνω εις πίνακα μεγάλους αριθμούς χωρίς ποτέ να κουρασθή. Θα περάση εκεί δέκα χρόνια, οσα έχει να ζήση... έπειτα θα πάη να εύρη τον Κλαρενβάλ, ή εις την γήν ή εις τον παράδεισον ή εις την κόλασιν και θα του είπη:

— Γνωρίζω τον μυστηριώδη αριθμόν και έρχομαι να σου τον αποκκλύσω. Άλλ' ως άντάλλαγμα δόσε μου την συγχώρησιν του σφάλματος της μητέρας μου, της συζύγου σου, ή όποις απέθανε χωρίς να την συγχωρήσης...

Κατά το Γαλλικόν

Ειρήνην Νικολαΐδου

H x NIKA ΩS MADEMOISELLE NITOUCHE

ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

Μαρία ή Πενταγιώτιδα του κ. Παύλου Νιρβάνα, δεν είναι εκείνη την ήπειαν μας έδωκεν ο Καρκαβίτσας εις ένα δυνατόν διήγημά του, δημοσιευθέν πρό χρόνων εις την «Εστία», την Πενταγιώτισαν τής λαϊκής παραδόσεως.

Φραιολάτρης ο Νιρβάνας δεν ήμπορεσε να ζωγραφίση το κάλλος με κακίας ψυχικής, με πύρωσιν καρδιάς και με απάνθρωπον σκληρότητα. Το κάλλος τής Μαρίας τής ιδικής του φέρει μοιραίως την καταστροφήν να εις αυτήν και εις τους θαυμαστάς της και εις όλους τους ιδικούς της. Είνε το ώρατο λουλουδι, το όποιον άνθει μέσα εις ένα σκότος προλήψεων και μικροπαθών, και τυφλώσεως του νοῦ και τής ψυχής και φανατισμού άγριου. Όλα αυτά αποτελούν την τρικυμιώδη και αιγίδα, ή όποια παρασύρει όλους τους δυστυχείς θαυμαστάς της ώραίας, και μαζί με αυτούς και την άσυνείδητον ήρωίδα των καταστροφών, τής όποιας ένα υπήρξε το εγκλημα: ότι ήτον ώραία.

Και είναι δια τον τόπον μας το συνηθέστερον και το αληθινότερον αποτέλεσμα τής καλλονής αυτό. Διότι το κάλλος δια τα πρωτογενή ακόμη ένστικτα των λαϊκών μας τάξεων γίνεται ή άφορμή σκανδάλων και κινδύνων και καταστροφών. Εις την εγκληματικήν στατιστικήν του τόπου μας ο αριθμός των εγκλημάτων τής νεότητος έχει ως άφορμήν και ως κυριώτερον έλατήριον το κάλλος και τον έρωτα.

Η Πενταγιώτισσα λοιπόν του κ Παύλου Νιρβάνα είναι ως υπόθεσις αληθινή περισσότερον από την Πενταγιώτισαν τής παραδόσεως και ως έργον γραμμένον με τέχνην και με φιλοκαλίαν, είναι πλέον φυσικόν και πλέον αληθινόν και από το Χελιδόνι του και από τον αρχιτέκτονα Μάρθαν. Ίσως του λείπει ή μεγάλη δραματική πνοή που συναρπάζει, ίσως ή πολλή ποιήσις και ή πολλή ώραίτης άφαιρέ ένίοτε από τους τύπους του

την άπόλυτον δύναμιν τής αληθείας. Όπωσδήποτε ή Πενταγιώτισσα είναι έργον ώραϊον, γραμμένον με όλην την δρασερότητα τής αγροτικής ζωής, ήρεμον εις την τραγικότητά του, έργον από εκείνα που εις άλλους τόπους αριθμούν σειράς παραστάσεων και εξασφαλίζουν εις τον συγγραφέα των και δόξαν και κέρδη μεγάλα.

Η Φωτεινή Σάντην του κ. Γρ. Ξενοπούλου ήτον ό,τι επεριμένετο ότι θα είναι ένα δράμα πολύ αληθινό, δυνατό και εύμορφο. Ο τύπος του κοριτσιού των δέκα έξ χρόνων, του ξεβγαλτου, που περιμένει από τους άλλους να του εξηγήσουν ό,τι αισθάνεται και ό,τι έχει να κάμη. Που τα απλούστερα πράγματα τα θεωρεί φοβερά και που πεθαίνει άδικα διότι κανείς δεν του έμαθε και δεν του είπε τί είναι ή ζωή Η μία πράξις διαδέχεται την άλλην φυσικά, αληθινά, με οικονομίαν σκηνηκήν και φυσικότητα και Τέχνην. Ό,τι το έργον έβοήθησε πολύ, περισσότερον από κάθε άλλο και ή υπόκρισις είναι αναντίρητον. Υπήρξεν ο κατ' έξοχήν ρόλος τής Κυβέλης, ο πρώτος που εγράφη ως τώρα εις τον τόπον μας τόσο τέλεια δια μίαν ώρισμένην καλλιτέχνην. Η Κυβέλη υπήρξε μεγάλη εις τον ρόλον αυτόν, εις τον όποιον έπρεπε να την ιδούν όλοι.

Η γενική έντύπωσις και δια το έργον και δια την καλλιτέχνην υπήρξε μία, σύμφωνος και ειλικρινής. Ο κ Γρ. Ξενοπούλος είναι από τους ολίγους Έλληνας συγγραφείς, οι όποιοι έψυχολόγησαν την πρωτογονιστιάν των και τής έδωκαν τον ρόλον, που άρμοζεν εις την ιδιοφυίαν της. Η Φωτεινή Σάντην και ως διήγημα και ως δράμα είναι ίσως ή μεγαλύτερα του έπιτυχία ως συγγραφείας, και είναι από τα έργα που θα μείνουν και που θα έπιτύχουν εις οίονδήποτε θέατρον και αν δοθούν. Είναι από τα έργα που μιλούν εις την ψυχήν, διότι έχουν αληθινήν ψυχήν μέσα των.

Τὰ Τρία φίλια οὐ κ. Χρηστομάνου μᾶς φέρουν εἰς ἄλλο σημεῖον ψυχολογίας τῆς νεαρᾶς ἡλικίας τῶν κοριτσιῶν.

Ἐδῶ εὐρίσκωμεν δύο φίλας παρθεναγωγείου, παιδιὰ ἀκόμη μὲ κοντὰ φορέματα. αἱ ὁποῖαι συγχρόνως ἀγαποῦν ἕνα νεον, μαθητὴν καὶ αὐτὸν τῆς σχολῆς τῶν Ἰουελπίδων. Ἡ μία τὸν ἀγαπᾷ κατὰ συμπάθειαν, διότι τὸν ἀγαπᾷ καὶ ἡ φίλη τῆς. Ἀπαράλλακτα ὅπως θὰ ἀγαποῦτε καὶ τὴν κούκλα τῆς καὶ τὸ ὠραῖον τῆς φόρεμα. Καὶ τὴν ζηλεύει, διότι ἐκείνη εἶναι ἡ ἀγαπημένη τοῦ νέου.

Εἰς τὴν Β'. πρᾶξιν οἱ δύο ἐρωτευμένοι ἔγειναν σύζυγοι καὶ ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὸ ταξίδι τοῦ ἁμοῦ των. Ἡ φίλη ἔρχεται νὰ τοὺς ἰδῇ καὶ ὁ σύζυγος τὴν εὐρίσκει ὠραίαν καὶ τὴν ἐρωτεύεται στὰ σωστά, ὅπως κάμνουν οἱ περισσότεροι σύζυγοι. Εἰς τὴν Γ'. πρᾶξιν ἡ σύζυγος εἶναι φθισική, ἀνακαλύπτει τὸν ἔρωτα τῶν δύο νέων καὶ βραχνίζεται καὶ τοὺς βραχνίζει μὲ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν ἀναποφασιστικότητα ποῦ ἔχει μία ἐτοιμοθάνατος ποῦ αἰσθάνεται ὅτι πρὶν νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν, ἔχασεν ὅτι εἶχε πολυτιμότερον εἰς τὸν κόσμον, τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνδρός τῆς.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑπόθεσις, φυσική, ἀληθινή, δυνατὴ γραμμένη ἀπὸ ἄνθρωπον ποῦ ἔχει πείραν τῆς σκηναίης, διότι εἶναι ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους δημοουργοὺς τῆς καὶ ἀπὸ ποιητὴν καὶ ψυχολόγον δυνατὸν, ὅπως εἶναι ὁ κ. Χρηστομάνος.

Ἄν ἦτο δυνατὸν νὰ κατακρίνῃ κανεὶς ἔργον, διότι ἔχει πολλὴν ποίησιν καὶ πολλὴν ψυχολογίαν, θὰ εὐρίσκει τότε ἐλαττώματα εἰς τὸ ἔργον τοῦ κ. Χρηστομάνου, μὲ τὸ ὅποιον ἀνοίγονται νέοι δρόμοι ὠραίας ἐργασίας εἰς τὴν ἐκλεκτὴν καὶ προνομιούχον ἰδιοφυίαν του.

Κ. Π.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

Εἰς τὴν Φινλανδικὴν Βουλῆν ἐξελέγησαν εἴκοσι τρεῖς γυναῖκες βουλευταί, ἀπέναντι δέκα ἑννέα, αἱ ὁποῖαι εἶχαν ἐκλογὴ εἰς τὰς παρελθούσας ἐκλογάς. Ἀπόδειξις τῆς ἐπιτυχοῦς συμμετοχῆς των εἰς τὴν διαίτησιν τῆς χώρας των.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης ἐνεγράφησαν ἐφέτος 499 φοιτήτριαι.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἰδρῦθη τελευταίως σύλλογος γυναικῶν ἀντισουφραζίστ, μὲ ἰδρυτριάς τὴν μαρκησιάν Tweedale, τὴν λαίδην Jersey, τὴν λαίδην Nevil κ λ Σκοπὴς τοῦ συλλόγου τούτου εἶναι ἡ ἀντιδρασιας κατὰ τῶν ὑπὲρ τῆς γυναικείας ψήφου ἀγωνιζομένων γυναικῶν.

Ἀσὺλον χάριν ἀνδρῶν ἰδρῦθη τελευταίως εἰς Ἑλβετίαν. Μετὰ τὸ Λονδίνον καὶ τὴν Φραγκ-φούρτην, τὸ τῆς Ζυρίχης εἶναι τὸ τρίτον ἄσυλον δι' ἀνδρας, οἱ ὁποῖοι ἔχασαν τὰς γυναῖκας των καὶ δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ χωρισθοῦν ἀπὸ τὰ παιδιὰ των, εἰσάγοντες εὐτά εἰς τὰ οἰκοτροφεία. Μὲ τὴν διαφοράν ὅτι εἰς τὸ ἄσυλον τῆς Ζυρίχης θὰ ὑπάρχῃ τιμὴμα καὶ διὰ τοὺς ζωντοχῆρους, ὡς καὶ δι' ἐκείνους τῶν ὁποίων αἱ γυναῖκες ἢ διαιτῶνται εἰς νοσοκομεία καὶ σανατόρια, ἢ ἀδυνατοῦν

νὰ διοικοῦν τὰς οἰκίας των ἕνεκα ἰσοθίων νοσημάτων. Κάθε χῆρος ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του ἔχει διαμέρισμα δύο ἢ τριῶν δωματίων. Τὸ ἄσυλον ἀναλαμβάνει ὅλας τὰς φροντίδας τῶν οἰκογενεῶν αὐτῶν, παρέχει καθαρὰν τροφὴν εἰς κοινὴν τραπεζαρίαν καὶ μόνον τὰς ἐορτάς κάθε οἰκογενειάρχης ἔμπορεῖ νὰ τρώγῃ εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του διαμέρισμα μὲ τὰ παιδιὰ του. Τὰ βράδια καὶ κατὰ τὰς ἐλευθέρας ὥρας του ὁ πατέρας, ἐάν τὸ ἐπιθυμῇ, εὐρίσκει πᾶντοτε μὲ τὰ παιδιὰ του. Ἀναλόγως τῶν μέσων ποῦ διαθέτει ὁ καθένας, τὸ διαμέρισμά του εἶναι πλουσιώτερον καὶ πλέον εὐάερον καὶ εὐπρεπές.

Ὁ γενικὸς διοικητὴς τοῦ Ἀλγερίου διαωργάνωσεν εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τοῦ Ἀλγερίου μίαν ὑπηρεσίαν ἰατρικὴν ἀπὸ γυναικῆς ἰατροῦς, χορηγοῦμένην δωρεάν εἰς ἰθαγενεῖς οἰκογενείας. Αἱ ἰατροὶ μισθοδοτοῦνται μὲ 3,000 φρ τὸ ἔτος, ἔχουν δὲ καὶ ἐπιμίσθιον 600 φρ. αἱ ὑπηρετοῦσαι συγχρόνως καὶ εἰς τὰ ἐγγύρια νοσοκομεία. Πᾶσα ἰατρὸς πτυχιούχος ἀνεγνωρισμένου Πανεπιστημίου καὶ γνωρίζουσα τὴν Γαλλικὴν δύναται νὰ ὑποβάλῃ ὑποψηφίότητα εἰς τὸν γενικὸν διοικητὴν τοῦ Ἀλγερίου.

Μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων τῆς Legion d'honneur διὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι καὶ ἡ δεσποινὴς Αἰμιλία Ἀρενάλ, τέως διδασκάλισσα διὰ μίαν ὠραιστάτην συλλογὴν ποιημάτων τῆς, ἐκδοθέντων τελευταίως

Ἡ Πρόδοδος τὸ καλὸν σωματεῖον τῶν γυναικείων ἐργοχέρων μετεκομίσθη μετὰ τοῦ ἀνθοκομείου Τσοῦτσου, παρὰ τοῦ ὁποῖου καὶ φιλοξενεῖται, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀρ. 4. Ἡ Πρόδοδος ἐπρόδουσε τόσον ὥστε κάθε κομφοτέγγημα καὶ κάθε κίνημα καὶ νταντέλα πολυτίμος νὰ πωλῆται ἐκεῖ εἰς τιμὰς ἀπιστεύτους.

Ἡ ΜΟΔΑ

Τὰ καπέλλα εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας, διότι ἐάν τὸν ὀρθον ἔμποροῦμεν νὰ φοροῦμεν ἐλαφρὰ, μάλλινα φορέματα, ὅμως τὰ θερινὰ μας καπέλλα εἶναι πλέον πολὺ παλαιωμένα, ὥστε νὰ μὴ σπευδῶμεν νὰ τὰ ἀντικαταστήσωμεν μὲ τὰ καπέλα τῆς ἐποχῆς.

Καὶ τὰ καπέλλα τῆς ἐποχῆς εἶναι ἀπελπιστικά. Ἀπέραντα καὶ μεγάλα καὶ πλακωτὰ καὶ ἐξωφρ νικί. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἀντεστράφησαν οἱ ὅροι τῆς ἀνθρωπίνης ἰκαλλαισθησίας καὶ ὅτι εἰς τὸ μέλλον τὸ μὲν κεφάλι θὰ παρουσιάζεται γιγάντιον, ἰδίως εἰς πλάτος καὶ περιφέρειαν, τὰ δὲ πόδια θὰ σφικτοτυλίσσονται μὲ ὑφάσματα, ὡς τὰ πόδια τῶν Αἰγυπτιακῶν μουμιῶν. Ἐκεῖ περίπου τείνει νὰ φθάσῃ ἡ ἐφετερινὴ μόδα. Τώρα φαντάζεσθε μίαν γυναῖκα κοντὴν καὶ χρ.δρουλὴν μὲ τὴν ἀπέραντον αὐτὴν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμα τὸ χρ.δρὸ μὲ τὰ τόσον κολλητὰ φορέματα, ὥστε νὰ διακρίνονται ὄλαι του αἱ γραμμῆς. Ἀηδέστερον πρᾶγμα δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ. Ἄς ἐπιναστατήσουν λοιπὸν ὄλαι οἱ καλιεσθητοὶ γυναικῆς κατὰ τοῦ συμφροῦ αὐτοῦ καὶ ἄς τὸν ἀρῆσουν νὰ τὸν χαίρωνται ἐκεῖνοι ποῦ ἔχουν πελώρια σώματα, ἀνάλογα κάπως μὲ τὰ πελώρια καπέλλα. Ἄς καταρῶ-

κατεβαίνουν ὡς τὸ χέρι, τὰ μισοφόρια καταργοῦνται καὶ τὰ φορέματα κολλοῦν εἰς τὰ σώματα. Τὰ τροτέρ μακρύνουν καὶ τὰ μακρότερα γίνονται πολὺ μακρεια μὲ οὐρὲς ἐμπρὸς καὶ πίσω, καὶ τυλίγονται ἀηδέστατα εἰς τὰ πόδια. Αὐτὰ διατάσσει ὁ συμφροὺς Ἄλλ' οἱ λογικοὶ ἄνθρωποι ἐνδύονται λογικά, χωρὶς ἐντελῶς νὰ ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν συμφρόν. ἄλλὰ καὶ χωρὶς νὰ ἀκολουθοῦν δουλικὰ ὅλας του τῆς ἀνοησίας.

Τὸ tail'eur γιὰ τὸν χειμῶνα ἰδίως μένει πάντοτε τὸ ἀπλοῦν καὶ πρακτικὸν φόρεμα, τὸ ὅποιον ἔμπορεῖ νὰ φορεθῇ καὶ εἰς τὸ σπῆτι, μὲ ἕνα ὠραῖον ὑποκαμισάκι καὶ τὸ ὅποιον τώρα ἐγγίζει τὴν γῆν καὶ μένει πάντοτε ἀρμονικὸν καὶ εὐρυθμον φόρεμα δηλαδὴ καὶ ὄχι κουρέλι. τυλιγμένο εἰς τὰ πόδια.

Τὰ μαλλιά ἀκολουθοῦν τὴν διεύθυνσιν τῶν καπέλλων. Πλαταίνου φουβερὰ τὰ κτενίσματα εἰς τὰ πλάγια καὶ κατεβαίνουν ὅπου ἔπάνω, ὅπου γίνεται χωρίστρα κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ πλάγια.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ἐορτύκια. Ἐἶναι τὸ κανῆγι τῆς ἐποχῆς, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸ ἐκλεκτότερον πιάτο τοῦ Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου τὰ ὀρτύκια εἶναι τρυφερὰ, θερμαντικά καὶ πρέπει νὰ τρώγεται φρεσκότατα καὶ ὄχι δύο τριῶν ἡμερῶν, ὅπως τὰ ἄλλα κυνήγια. Τὰ πολὺ παχιά ὀρτύκια εἶναι δύσπεπτα.

Ἐορτύκια ψητά. Ἐἶναι ὁ καλλίτερος τρόπος τῆς ἐπιτυχοῦς κατασκευῆς των. Τὰ καθαρίζετε. τὰ ἀδειάζετε, τὰ πσορουφρίζετε, τὰ ἀλατίζετε, τὰ τυλίσσετε μὲσα εἰς κλιματόφυλλο καὶ ἀπὸ ἔπάνω τὰ δένετε μὲ δύο λεπτὰς φέτες λαρὶ καὶ τὰ ψήνετε εἰς τὴν σούβλα. Τὰ ὀρτύκια κατασκευάζετε καὶ ψητὰ εἰς τὴν κατασάβλα. ἀπαράλλακτα, ὅπως τὸ κρέας μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι τὰ σβύνετε μὲ ὀλίγο ἄσπρο κρασί, καὶ ὅτι ἀφοῦ δέσετε εἰς τὸ τέλος τὴν σάλτσα των μὲ ὀλίγη φασόλια, ἀφαιρεῖτε ὅλο τὸ πύχος των καὶ τὰ σερβίρετε ἔπάνω εἰς φέτες φραντζόλας τηγανιτῆς. Μὲ τὰ ψητὰ ὀρτύκια γίνεται καὶ ὠραῖο ἀτζεμ πιλάφι. μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι δὲν τοὺς βάζετε κρασί, ἀλλὰ ζουμι κρέατος νὰ ψηθοῦν καὶ εἰς τὸ ζουμι αὐτὸ βράζετε ἔπειτα τὸ ρύζι. Χωριστὰ κάμνετε ντομάτες κομπόστα κατὰ τὴν δοθεῖσαν συνταγὴν καὶ στολίζετε τὸ πιλάφι σας, εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν κατασκευὴν δὲν βάζετε ντομάτα.

Κονδέρες διάφοροι. Μελιτζάνες. Παραγγέλλετε εἰς περιβολῆρην νὰ σᾶς φέρῃ ἄγουρες. Τῆς καθαρίζετε, τῆς κόβετε χονδρῆς καὶ τῆς βάζετε νὰ βράσουν ὀλίγον μὲσα εἰς ἐλιφρὸν σλαμουράν. Ἐπειτα τῆς περνάτε ἀπὸ σπάγγον καὶ τῆς στεγνόνετε εἰς τὸν ἥλιον. Τῆς περνάτε καὶ ὀλίγον ἀπὸ πολὺ ἐλαφρὸν φουρνὸν καὶ τῆς βάζετε ἔπειτα εἰς κατάλληλον δοχεῖον, ἢ τῆς ἀφίνετε κρεμασμένες. Ὅταν θὰ τῆς μεταχειρισθῆτε τῆς πλύνετε τῆς βάζετε νὰ μουσκεῖψον εἰς χλιαρὸ νερό, τῆς ξεματίζετε καὶ τῆς μαγειρεύετε. Τῆς μελιτζάνες μισοψήνετε καὶ γιαννί μὲ λάδι καὶ ἔπειτα τῆς βάζετε εἰς βάζα, τὰ ὅποια γεμίζετε μὲ καλὸ ξεῖδι.

Ντομάτες. Τῆς κόβετε χονδρῆς φέτες, εἴτε εἰς δύο ὀριζαντιῶς, ἀφαιρεῖτε τὸ νερό καὶ τὰ κοκκώσετε, τῆς ἀλατίζετε καὶ τῆς στέλλετε περασμένες εἰς σπάγγον εἰς ἐλαφρὸ φουρνὸν, νὰ στεγνώσουν σιγὰ σιγὰ χωρὶς νὰ καοῦν. Ἐ-

ΦΟΡΕΜΑ TAILLEUR

γουν εἰς τῆς τόκες. αἱ ὁποῖαι ἂν καὶ μεγάλα, ὅμως δὲν ὑπερβαίνουν παρὰ ἕνα ἢ δύο δάκτυλα τὰ ὅρια τῶν μάλλιων καὶ στολίζουν ἑμορφα τὸ πρόσωπον καὶ δὲν φεύγουν ἀπὸ τὰ κεφάλια μὲ τὸν ἀνεμον καὶ δὲν ἀλλάζουν σχῆμα, ὅπως τὰ καπέλλα μὲ τὰ πλατεῖα ἔκρα.

Διὰ τὰ νέα κορίτσια τὰ μεγάλα εἴτε ἀπὸ κιστόρι. εἴτε ἀπὸ νταντέλες μαῦρες μὲ λουλούδια καὶ χρωματιστὲς κορδέλες εἶναι πολὺ εὐμορφα. Τὸ φοροῦν ὀπίσω ἐντελῶς, ὥστε νὰ σχηματίζου ἀκτινωτὸν γύρω εἰς τὰ νεαρὰ πρόσωπα, τὰ ἑπιπὰ φαίνονται πολὺ ὠραιότερα μὲ τὸ πλαίσιον αὐτό.

Ὡς πρὸς τὰ φορέματα διὰ τὰς ἐπιδιορθώσεις τῶν περυσινῶν. αἱ ὁποῖαι προηγοῦνται τῶν νέων φορεμάτων, ἡ μόδα εἰς τὰς γενικὰς τῆς γραμμῆς καταργεῖ τὰ φουσκωτὰ, τὰ πλατεῖα καὶ τὰ κοντὰ. Τὰ μανίκια στεναίνου καὶ

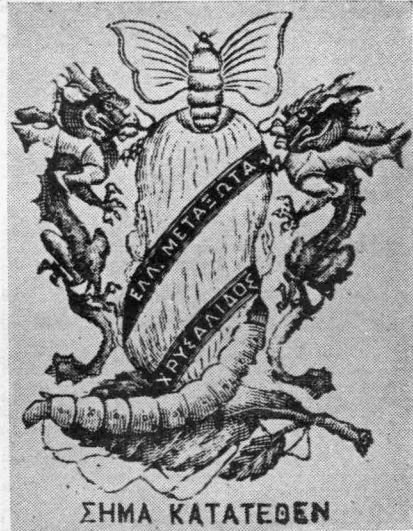
πειτα τῆς τοποθετεῖτε πυκνά εἰς δοχεῖον καὶ τὰ κενὰ γεμίζετε μὲ λάδι. Ὄταν θέλετε νὰ τῆς μαγειρεύσετε διὰ φαγητὸ γαχνὶ βάζετε ἀπὸ τὸ λάδι των.

Μπάμιες. Τῆς περνάτε ἀπὸ τὰ ποδαράκια των τῆς κρενᾶτε εἰς τὸν ἥλιο καὶ ὅταν σᾶς φανοῦν στεγνές τῆς στέλλετε καὶ λίγο εἰς τὸν φούρνο. Ὄταν τῆς μαγειρεύετε κίμνεται ὅπως τῆς μελιτζάνης.

Ἄλλα αὐτὰ τὰ χορταρικά, ἀκόμη καὶ φασολάκια καὶ κολοκυθάκια. τὰ κάνετε γαχνὶ, τὰ βάζετε ἔπειτα μέσα εἰς ἐπίτηδες τενεκέδες, τὰς σκάζετε βάζετε νὰ βράσουν Bain-marie, δηλαδή μέσα εἰς βραστό νερό, μαζὴ μὲ τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς κολλάτε ἔπειτα.

Ἄγγουράκια τουροῦ. Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν γίνονται μικρὰ ἀγγουράκια, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ μεγαλώσουν. Εἶναι κατὰλληλα διὰ τουροῦ Πραγαγελλετὲ εἰς περιβολάρην νὰ σᾶς φέρη. Τὰ σκουπίζετε με καθαρὸ πανί, κόπτετε τὰ ἄκρα τῶν οὐρῶν των καὶ τὰ βάζετε εἰς μίαν λεκάνην μὲ πολὺ ἄλατι. Τὰ ἀφήνετε 1-2 ἡμέρες, καὶ τὰ στριφογυρίζετε 2-3 φορές τὴν ἡμέραν. Ἀπὸ τὸ κομμένο ἄκρον των θὰ ἀφήσουν νερὸ τὸ στίβετε καὶ τὰ βάζετε μέσα εἰς βαθουλὸν ἄλε μμένο δοχεῖον μὲ βραστό λάδι. Ἀφήνετε 24 ὥρας. Βράζετε καὶ πάλιν τὸ ξεῖδι καὶ τοὺς τὸ ῥίπτετε ὄχι πολὺ ζεματιστό. Ἐπικυμαθίνετε 2-3 φορές καὶ ἔπειτα τὰ ἀφήνετε εἰς τὸ ξεῖδι των, προσθέτουσα πιπέρη ὀλόκληρον χαρόφαλα, μικρὰ κρομμυδάκια, φύλλα σελίνου, σκελίδες σκόρδου, πιπεριές μικρὰς κόκκινες. Τα σκεπάζετε καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρες ἀρχίζετε καὶ τὰ μεταρριζίζετε.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ ΥΨΑΣΜΑΤΩΝ Σ. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ

ΚΥΡΙΑΙ! ΕΦΘΑΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΜΕΙΟΝ

Υφάσματα μάλλινα τοῦ τελευταίου συμμοῦ διὰ φορέματα ταγιέρ καὶ λούσου.

Βουάλ-μουσελίν μεγάλου πλάτους, **Κροπ-δεδίν Μουσελίνας** καὶ **Βουάλ Μεταξωτὰ** διὰ γυναικεῖα φορέματα πλούσια.

Εἰς τὸ Ἑρμεῖον ὑπάρχουσι

ΔΥΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ

ὧν τὸ μὲν διευθύνεται ὑπὸ Γαλλίδος, τὸ δὲ ὑπὸ Ἑλληνίδος κοπτήρας. Κοπτικὴ καὶ ἐφαρμογὴ ἄμεμπτος χαρακτηρίζει τὰ ταγιέρ φορέματα, καλαισθησία καὶ πρωτοτυπία διακρίνει τὰ φορέματα λούσου (flous).

ΡΑΠΤΟΝΤΑΙ ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΔΡ. 40 ΕΚΑΣΤΟΝ

Εἰδικοὶ ράπτει (tailleurs pour dames) κατασκευάζουσι τὰ ἀγγλικὰ φορέματα ταγιέρ τῆς ἐποχῆς, ὡς καὶ τὰς ζακέτας καὶ ἐπικυμαθίρια Κυριῶν.

Ἐτοιμα Γυναικεῖα Ἐπανωφόρια τῶν τελευταίων σχεδίων εἰς χρωματισμοὺς καινοφανεῖς, ποιότητος ἐξαιρετικὰς καὶ τιμὰς λογικὰς.

Ἐκθέσεις κπέλλων τῆς ἐποχῆς ἀπὸ τὴν Τετάρτην 1ην Ὀκτωβρίου.

Ἐπειδὴ τινες τῶν κ. κ. ἐμπόρων Ἀθηναίων Πειραιῶς καὶ ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ μερικοὶ τῶν μικροεργαστηριαρχῶν αὐτοκαλούμενων δῆθεν κτασκευαστῶν Ἑλλ. Μεταξωτῶν ὑφασμάτων, αἰσχροκερδοῦντες εἰς βάρος τῆς Ἑθνικῆς ταύτης Βιομηχανίας πωλοῦσι νοθευμένα εὐρωπαϊκὰ Μεταξωτὰ ὡς ἑλληνικὰ τοιαῦτα, ἀσυγκρίτως ἀνώτερα τῶν εὐρωπαϊκῶν πρὸς τὴν διάρκειαν καὶ γνησιότητα, ἐξαπατώντες οὕτω τοὺς κ. κ. καταναλωτὰς, ἀναγκάζομαι, ὅπως γνωρίσω εἰς τὴν πολυπληθῆ πελατεσίαν μου, ὅτι τὰ γνήσια **Μεταξωτὰ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** πωλοῦνται εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις κεντρικὴν ἀποθήκην μου, ὁδὸς Ἑρμοῦ 87, καὶ παρὰ τοῖς κλείστοις Ἐμπόροις Ἀθηναίων, Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχιῶν, τιθεμένης τοῦ λοιποῦ τῆς σφραγίδος τοῦ ἐργοστασίου μου εἰς τὸ ἄκρον ἐκάστου ὑφάσματος: **Ἑλ. Μεταξωτὰ ΧΡΥΣΑΔΙΔΟΣ Σ. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** μὲ ἐκατέρωθεν τοῦ παραπλευρῶς σήματός μου κατατεθέντος.

Ἐπιφυλάσσομαι δ' ὅπως ὑποβάλω μήνυσιν ἐναντίον τῶν δημίων αὐτῶν τῆς Ἑθνικῆς παραγωγῆς, οἵτινες ἐν τῇ ἀτυχειδίῳ των ταύτη οὐχὶ μόνον, ὡς λέγω, τοὺς κ. κ. καταναλωτὰς ἐξαπατῶσιν, ἀλλὰ καὶ ὑφίστα ἔθνικὰ συμφέροντα καταστρέφουσιν.

Ζητεῖτε λοιπὸν εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ Καταστήματα τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἀποθήκην μου, ὁδὸς Ἑρμοῦ 87, τὰ ἐσφραγισμένα καὶ δεδοκιμασμένα Μεταξωτὰ τῆς **ΧΡΥΣΑΔΙΔΟΣ** παραγωγῆς **ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** βραβευθέντα εἰς τὰς σοβαρτέρας Ἐκθέσεις διὰ τῶν ἀνωτέρων τιμῶν.

Τηλέφωνον Ἐργοστασίου ἀριθ. 194 Πειραιῶ. Τηλέφωνον Ἀποθήκης ἀριθ. 554 Ἀθήνας.

Παρακαλοῦνται θερμῶς αἱ καθυστεροῦσαι συνδρομαὶ τοῦ παρελθόντος νὰ τὰς στείλουν.